

1952

Nr. 9

KARYS

K A Y ' S DEPARTMENT STORE

Lietuviška dangos krautuvė Newark

Čia atsilankę rasite didžiausią pasirinkimą moteriškų ir vyriškų baltinių, darbo rūbų, vaikams rūbų ir visa tai, kas reikalinga

Jūsų namams.

Sav. Heroldas ir Edwardas Kaminskai, plačiai žinomi ne tik kaip sąžiningi ir mandagūs prekybininkai, bet ir kaip patriotai lietuviai.

Adresas:

152-154 Ferry St., Newark, N. J.

Tel. Michel 2-1487

Telefonas: Evergreen 7-7411

KLEEN KOL COAL CO.**LISAUSKO ANGLIŲ KOMPANIJA**

Anglys, Coke ir Aliejus

496 Grand Street Brooklyn, N. Y.

Gyvenamoji vieta:

65-43 Grand Ave. TW 4-8087 Maspeth, N. N.
Telefonas po 5 val. vakarais**J. JAKAITIS & J. FEDORSHIK
LIETUVIŠKA**

mėsos ir maisto produktų

KRAUTUVĖ

Čia gaunama kiauliena, dešros ir kiti geros kokybės maisto produktai.

33 Seigel St., Brooklyn, N. Y.

**Linksmų Šv. KALĖDŲ ir laimingų
NAUJUŲ 1953 METŲ**savo Gerb. Klijentams ir visiems
brooklyniečiams linki

JUOZAS ZEIDAT, Jr.

Baro ZUPP'S savininkas

411 Grand Street, Brooklyn 11, N. Y.

Tel. EV 6-6438

**M and Z
AUTO COLLISION WORKS**Lietuvių specialistų collision ir auto
taisyimo dirbtuvė**Bodies and Fenders straightened —****Complete auto painting****D U C O Refinishing**Atliekami visi collision, dažymo ir
mech. taisymo darbai.**TEPIMAS IR POLIRAVIMAS**

Darbas atliekamas pigiai ir sąžiningai

J. MALDUTIS Z. ZALIAUSKAS

1506-16 Myrtle Ave., Brooklyn, N. Y.

Tarpe Gates Ave. ir Linden St.

Laikas ir erdvė — žmogaus didžiausi priešai!
Bet turint gerą ir teisingai einantį laikrodėlį bei
naudojantis naujausiomis moderniškoms priemonėmis, tas priešas yra nugalimas, s a k o**LAIKRODININKAS
JONAS SUTKAITIS**

kuris taiso ir parduoda visų firmų laikrodžius.

449 GRAND ST., BROOKLYN 11, N. Y.

TAUPYKITE ateičiai. Pasidėkite taupomus
pinigus į CHICAGO SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION, kur kiekviena san-
taupa pilnai apdrausta iki \$10,000.00 — by an
Agency of the United States Government.KUR visada buvo ir yra išmokamas aukštas
dividendas.KUR pinigai buvo ir yra išmokami pagal parei-
kalavimą.KUR tamsta gali atlikti visus savo ir savo šei-
mos finansinius reikalus.KUR 27 metų patyrimas užtikrina visiems sau-
gų ir teisingą patarnavimą.Dėl paskolų geresnėm sąlygom, perkant arba
statant namą, visada pasimatykite su mumis.
Mūsų turtas yra virš septynių milijonų dolerių—
\$7,000,000.00.**Chicago Savings & Loan Association**

GRovehill 6-7575

6236 South Western Avenue, CHICAGO, ILL.

J. PAKEL — Prezidentas

**LIETUVIŠKA
MAISTO KRAUTUVĖ**Čia gaunami skilandžiai,
įvairios dešros, ūkiški
sūriai ir kiti maisto
produktai.Užsakius telefonu, produk-
tai pristatomi į namus.

Savininkai

ONA ir ANTANAS KAUNAI

52 Hudson Avenue

BROOKLYN, N. Y.

Tel. UL 8-7821

KARYS

PASAULIO LIETUVIŲ KARIŲ MĖNESINIS ŽURNALAS

Redaguoja: Dom. Penikas, Br. Aušrotas ir Sim. Urbonas. Leidžia KARIO leidykla. Prenumerata: metams 4 dol., pusm. — \$2.50, atsk. nr. 45c. Adresas 680 Bushwick Ave., Brooklyn 21, N. Y., Spausdinamas Tėvų Pranciškonų spaustuviėje, 680 Bushwick Ave., Brooklyn 21, N. Y. Redakcijos telef.: GL 6-1658, tik nuo 6 val. vakare.

THE WARRIOR

magazine for the veterans of Lithuanian descent and for Lithuanians in the wide world. Published monthly by "KARYS", 680 Bushwick Avenue, Brooklyn 21, N. Y. Subscription \$4.00 per year. Single copy 45 cents. Entered as second-class matter at the Post Office Brooklyn, N. Y. OFFICE OF PUBLICATION: 680 Bushwick Ave., Brooklyn 21, N. Y.

Nr. 9 (1282)

1952 M. GRUODIS-DECEMBER

ĮSTEIGTAS 1919 M.

PRAKARTĖLĖ LAUKUOS

PRAKARTĖLĖ YRA VISUR, KUR KOVOJAMA UŽ TEISINGUMĄ

Nuostabi ta Betliejaus Prakartėlė. Ji nuostabi savo dieviška kilme, dievažmogiška prasme ir žmogiškais papročiais, įvairėjančiais pagal tautų būdą, tradicijas, socialines ir kultūrinės sąlygas.

Betliejaus Prakartėlėje kūnu tapo dangaus ir žemės interesai, tenai išsispredė Dievo ir žmonių santykiai. Prakartėlėn nusiėjo išganymas, kad gyvąja dvasia uždegtų, palaimintų geros valios žmogų ir pasaulį. Pasaulyje palaimos nedaug, nes jis, daugiau ar mažiau pamiršęs Prakartėlę, žygiuoja savųjų interesų įkūnijimo link... Kur tas žygis pasaulį veda ir jau nuvedė — patys esame liudininkais...

Taigi tas kelias pro Prakartėlę buvo klaidingas, priešingas kelias — teisingas. Kelias atgal prie įsikūnijusios Tiesos ir Gėrio, kelias prie Prakartėlės, prie bendradarbiavimo išganymo atbaigime. Tas reiškia, Dievas tapo žmogumi, kad žmogus užgimtų Dievui, taptų atbaigtas, sudievinas.

Tai Prakartėlės nuostabumo paslaptis, jos prasmė. Mūsų kariams tas nenaujiena. Prisime nam įsikūnijimo — Kalėdų prasmę, kad giliau pajusti dabarti-

Tomas Žiūraitis, O. P.

nės kovos reikšmę ir kario kalėdinę paskirtį.

Karys ir Kalėdos, Prakartėlė — kas gi čia bendro? Kai kurie dar ir dabar mėgsta nusišypsoti iš mūsų buvusios kariuomenės ir karių apskritai, pamiršdami, kad Lietuvos kario įnašas mūsų tautos istorijon yra vienas tauriausių. Jau vien tik dėl to mūsų

Mielus Bendradarbius,
Bičiulius ir Skaitytojus

KALĖDŲ ŠVENČIŲ

ir

NAUJŲJŲ METŲ

proga sveikina

KARIO REDAKCIJA

kariai buvo ir yra tautinio ir dvasinio atgimimo bendrininkai, nes jie prasmingą, bet ne savižudybės kovą pripažino; jie malda širdyse ir ginklu rankoje — Lietuvos karių net tradicija — garbingai budi vispusiško atgimimo sargyboje. Erodų šypsena ar neapykanta tik patvirtina, kad Prakartėlė ir mūsų

kariai ne pasaka... Prakartėlė yra visur ten, kur kovojama už teisingumą, teisę ir gėrį, kur kova vyksta ne tik už maldos laisvę, bet kartu ir už tėvų žemės socialinę, ekonominę ir kultūrinę laisvę. Tokiais buvo didieji lietuviai kariai: Mindaugas, kurio 700 metų krikšto sukaktį neseniai atšventėm, Vytautas Didysis ir kiti, panašiais kariais liks kiekvienas fronte, kovojas už pilnutinį gyvenimą ir jo laisvės atstatymą — už laisvę dvasinę ir tautinę. Ir kadangi tos laisvės priešas tapo tarptautiniu ir net tarpkontinentiniu, tai ir Lietuvos kariai fronto linijas pratęsė toli už pavergtos tėvynės ribų...

Gal tylią Kalėdų naktį sudejus ramybė, raudonųjų Erodų ugnis veršis į tas linijas. Gal mūsų kariai neturės laiko bent minutis pasiekti savuosius, atidžiau Prakartėlėn dirstelėti, bet jie visada turės laiko garbingai patys prakartėle išlikti, t. y. laikytis žmogaus ir tautų išganymo dėsniu: **Ką Dievas ir Tėvynė man širdin įrašė — tai mano įstatymas ir pareiga!** Tai fronto vyrų, kuriuose gyvas Betliejaus Kristus ir Nemuno šalis... Tai mūsų kariai — prakartėlė laukuos, kurios niekas nepamiršim tremtinio namuos!

KARYS

177

1830-31 METAI

LIETUVOS ULONŲ MAJORAS HORDYNSKIS IR JO KNYGA APIE LIETUVOS — LENKIJOS SUKILIMĄ

ŠIAULIŲ PUOLIMAS

ADV. KOSTAS R. JURGĖLA

Nagrinėdami šių kautynių planą ir turėdami mintyje rusų šiaulių įgulos silpnumą, mes tegalime manyti, kad miestas turėjo būti paimtas pirmuoju puolimu. Ir atrodys beveik netikėtina, kad po keturių valandų nesėkmingo puolimo mes turėjome pagaliau pamesti savo poziciją.

Atvykę į lygumą priešais šiaulius du korpai buvo sustatyti kautynių tvarkoje. Gen. Dembinskio rinktinė pakeitė savo poziciją ir sudarė mūsų kairįjį sparną. Iš dešiniojo sparno ir vidurio mes paleidome artilerijos ugnį, kartu siųsdami į priekį savo kovotojus. Priešas išsikasė aplink visą miestą apkasus, už kurių pasislėpė jo pėstininkai, o miesto dešinėje jis įrengė redutą. Iš miesto šonų, prieš kuriuos buvo pastatyti dešinysis sparnas ir vidurys, pradėta leisti bendra muškietų ir artilerijos ugnis, kurios priedangoje lengvieji mūsų daliniai stengėsi paimti įtvirtinimus.

Vieninteliai aukštieji karininkai, dalyvavę šiose kautynėse, generolas Šymanovskis ir pulkininkas Pientka, matydami, kad ši lengvosios kariuomenės ataka prieš saugiai įsikarusius rusų pėstininkus yra mums nuostolinga, įsakė pulkininkų Jeromos ir Piveckio vadovaujamiems dviem pėstininkų batalijonams vykdyti antpuolį, pridengiant dviem patrankoms ir vienam 3-jo ulonų pulko eskadronui. Šis įsakymas buvo įvykdytas su didžiausiu ryžtumu. Mūsų artilerijai iššovus po du pabiros (kartėčės) sviedinius, du pėstininkų batalijonai atakuodami įžengė į miestą ir, nebudami baisios ugnies iš namų langų, pasiekė miesto rinkos aikštę. Netgi miesto gyventojai žydai šaudė į mūsų kareivius; daugelis jų buvo suimti su pistoletais rankose ir vėliau sušaudyti. Priešas buvo sumišęs ir, mums paėmus šimtą belaisvių, buvo patirta, kokia netvarka buvo kilusi jo eilėse. Jei būtų buvę bent du kiti batalijonai pasiūsti į miestą įsiveržusiųjų paremti, ataka būtų buvusi tuo ir baigta. Tačiau to nepaisyta ir įsiveržėliai pasiliko pavojingoje būtyje tuo tarpu, kai likusios mūsų jėgos buvo be naudos užsiėmusios ir negavo jokių įsakymų. Drąsus pulkininko Pientkos sumanymas antpuoliui vykdyti niekur nebuvo paremtas. Gen. Dembinskio korpas pasiliko visai neveiklus, nors karininkai retkarčiais buvo jo siunčiami pas gen. Chlapovskį

gauti įsakymų. Šiuo apsilėidimu į miestą įsibrovę batalijonai liko išstatyti prieš gausingesnes priešų jėgas, kurios, puldamos juos iš visų šonų, privertė juos pasitraukti iš miesto, tarp nukautųjų paliekant ir narsiuosius pulkininkus Jeromą ir Pivickį ir arti pusės savo skaičiaus. Šiame susirėmime privaloma ypatinčiai paminėti garbingasis kunigas Lagas, kuris šiame puolime vadovavo eskadronui, laikydamas kryžių vienoje rankoje ir kardą antroje.

Šiems narsiems batalijonams besitraukiant, visos mūsų jėgos pradėjo trauktis iš savo pozicijos, — mes negalime pasakyti, dėl kokios priežasties. Priešas inepulė mūsų; priešingai, jis tenkinosi, mums nutraukus savo veiksmus. 9 valandą mūsų korpas pradėjo toliau žygiuoti.

Tokios yra šiaulių kautynių, arba tiksliau atakos, smulkmenos. Mes iš miesto pasitraukėme, išbuvę jame įsiveržę arti penkių valandų ir gavę skaudžių nuostolių tarp kareivių ir karininkų. Tai mūsų trūkumų ir blogiausiai sugalvotų planų auka.

Tą pat dieną mus ištiko kita nelaimė: netekome visos savo gurguolės ir kelių amunicijos vežimų, kurie buvo pasiūsti į priekį keliu mūsų dešinėje ir pateko į priešų lengvosios čerkesų kavalerijos rankas.

Šios kautynės parodė didžiausią mūsų vyriausiojo vado apsilėidimą. Žinodami, kad priešas vejasi mus iš užpakalio ir iš abiejų šonų, mes pasilikome be tikslo stovykloje liepos mėn. 7 dienos naktį, kurią mes turėjome panaudoti puolimui. Tikruoju mūsų uždaviniu turėjo būti tos vietos padegimas; tam reikalui reikėjo pasiūsti keli drąsus vyrai. Iš tikro, šis miestas nebuvo vertas jokio geresnio likimo, nes jame beveik išimtinai gyveno priešingai nusistatę žydai. Kuomet žiūrėma bendrojo gerbūvio, neturėtų būti jokio dvejojimo aukojant atskirus asmenis. Jei mes palyginsime to miesto sudeginimo pasėkas su puolimo pasėkomis, tai matysime, kad pirmuoju sprendimu mes būtume privertę žydus bėgti su savo manta ir rusų įgulą pasiduoti be jokio kraujo liejimo, tuo tarpu kai atakuodami, mes praradome arti vieno tūkstančio vyrų be jokio reikalo ar naudos.

Kai dėl atakos, miesto apsiautimas buvo didelė klaida. Juk nei artilerijos nei lengvosios kariuomenės ugnis negalėjo būti kaunamoji, nes rusų artilerija buvo vyraujančioje pozicijoje ir paslėpta mieste, tuo tarpu kai jų pėstininkai buvo apsikasę. Artėdami į miestą, kovotojai krito, nieko priešui nepakenkę. Pulkininko Pientako planas (paslėpti ataką iš vieno šono ir stumti ataką iš kito šono, viename bare) buvo gerai sugalvotas, tačiau nepavyko, kaip matėme, dėl parėmimo stokos.

Apie 10 valandą apsupantieji rusų kavalerijos būreliai pradėjo rodytis abiejuose mūsų šonuose, kelyje į Vilkmergę ir pakeliui į Tytuvėnus. Mūsų korpas jau žygiavo į Kuršėnus. 1-is ulonų pulkas ir lengvoji artilerija buvo paskirta į ajergardą. Pasinaudodamas siauru grioviu, kuris sudarė patogią poziciją, šis ajergardas ten sustojo ir kelias valandas laikėsi prieš rusų avangardo puolimą. Tuo būdu liko apsaugotas vyriausiųjų mūsų jėgų žygis, įvykdytas geriausioje tvarkoje. Po to ulonai ir lengvoji artilerija paliko savo poziciją, pasitraukdami greitąja rishčia; tas jiems pavyko atlikti su nežymiais nuostoliais, žiūrint kelio postūkių ir miškų artumo. Tos pat dienos vakarą mes atvykome į Kuršėnus. Kitą dieną mes ten išbuvome kelias valandas, užtrukę karo tarybos posėdžiui. Gen. Chlapovskis pasiūlė padalinti mūsų jėgas į tris rinktines, kiekvieni veikiančias savarankiškai. Šis persitvarkymas buvo įvykdytas, ir mūsų jėgos tuo būdu išsiskirstė.

Pirmoji rinktinė, gen. Chlapovskio vadovaujama, su kuria pasiliko ir gen. Gelgaudas, sudaryta iš šių dalių: penki pėstininkų batalijonai, iš viso apie 1.500 vyrų; 1-jo ulonų pulko keturi eskadronai ir Kališo kavalerijos du eskadronai, iš viso 450 arklių, ir 13 patrankų.

Ši rinktinė gavo paskirtį žygiuoti į Raseinius, paliekant priešą dešinėje, ir iš ten tiesiai į Kauną ir šiuo netikėtu žygiu užklupti tą svarbią poziciją. Tuo būdu iš naujo sudaryti ryšiai su Lenkija, ir šių ryšių saugojimas turėjo būti svarbiausia šios rinktinės paskirtis.

(Tęsinys iš 7 nr. Bus daugiau.)

BE PENKTOSIOS YRA IR ŠEŠTOJI KOLONA

PETR. TARVYDAS

Atsakingieji pasaulio politikos vadai naujo karo nenori. Bet ir jų tarpe jau nedaug yra tokių, kurie manytų, jog būsimojo karo kokių nors būdu bus galima išvengti. Kada ir kaip tas naujas karas prasidės nežinia. Tik vis aiškesnis darosi šio naujo karo neišvengiamumas.

Belaukdami pranašaujamojo būsimojo kruvino karo, mes nekreipiam dėmesio į jau dabar vykstantį ir baisų karą, kuris yra apėmęs pasaulį. Mažaisiais karais šiandien vadinami — Korėjos ir Indokinijos bei Malajų karai. Tikriausia, šie karai atrodo maži tik šiandien. Jeigu jie būtų vykę prieš trejetą dešimčių metų, jie nebūtų „maži“... Nesgi mes pripratome prie naujų karo mąstų.

Čia turimas galvoje vadinamas „šaltasis“ karas, arba, geriau pasakius, ideologinis karas. Ir šis karas turi pilną teisę vadintis „pasauliniu karu“. Juk šis karas apima ir didesnius plotus ir liečia daugiau žmonių, negu du paskutiniai pasauliniai karai. Šiandien nėra pasaulyje valstybės, nors ji skelbusi esanti neutrali, kur nesijaustų šis ideologinis karas. Milžiniškos liepsnos pasiekia širdis ir protus visų, neišskiriant nei moterų, nei vaikų. Eina kova dėl milijonų žmonių pavergimo.

Šaltasis karas tuo tarpu eilinio žmogaus nebaugina. Čia nėra armijų žygiavimo, patrankų griaudimo, nesigirdi sprogstančių bombų. Bet šio karo pasekmės darosi vis baisesnės. Priešas nejučiomis užkariauja milžiniškas teritorijas.

Vadinamojo šaltojo karo tikslai yra tie patys, kaip ir paprastojo karo. Ir šaltuoju karu priešas užvaldys kraštą, privers jį kapituliuoti. Šaltasis karas taip pat turi ir savo armijas ir savo priemones. O svarbiausias jo ginklas — propaganda. Paskutiniaisiais laikais totalistiniai režimai (komunistų, nacių ir fašistų) šį ginklą nepaprastai ištobulino. Propaganda veikia į žmonių protą, o daugiausia į jausmus. Propaganda įtikina, o kartais įbaugina savarankų galvojimą. Paskutiniaisiais dešimtmečiais propaganda atliko istorinius veiksmus. Propagandos dėka Leninas paėmė Rusijoj valdžią, propaganda padėjo ir Musolinui įžengti į Romą, ir, žinoma, Hitleriui. Milijonai, ar šiaip ar taip versk, patikėjo propagandai, nors toji propaganda buvo paremta grynu melu.

O šiandien pasaulis padalintas į du frontus. Per visus kontinentus, per visas valstybes eina fronto linija, kuri, nors ir nematoma, visų puikiausiai jaučiama. Šių dienų didžioji pasaulio problema — komunizmas nesitenkina tuo, kad laiko visiškoje izoliacijoje daugelį tautų ir milžinikus žemės plotus, kurių nepasiekia laisvojo pasaulio idėjos, bet dar siekia į antrąją šio šaltojo karo fronto pusę išplėsti savo įtaką.

Komunistų gaivalas, kuris veikia laisvame pasaulyje, jau seniai gavo penktosios kolonos vardą. Šios penktosios kolonos vienuose kraštuose stipresnės, kitur silpnesnės. Bet visur jos tebėra pavojingos. Jeigu penktoji kolona, kaip pavyzdžiui Jungtinėse Valstybėse, ir nėra gausi, bet ji ligi pačių paskutinių laikų buvo grėsminga savo reikšmingumu valstybės aparate, o kai kuriose Europos valstybėse tos išdavikiškos gaujos jau sudarė rimtą pavojų ir savo skaičiumi.

Iš daugelio spaudos ir radijo pranešimų mes žinome, kad Vakarų Europoje, ypač Prancūzijoje ir Italijoje, penktoji kolona turi ištisus milijonus narių. Milijonus narių turi pačios tų kraštų komunistinės partijos, o per rinkimus jie surenka jau rimto išpūdzio darančius balsuotojų skaičius. Tokiu būdu susidarė Europoje galingos vadinamos penktosios kolonos, kurios, naudodamosios demokratiniuose kraštuose viešpataujančiomis laisvėmis, atlieka paruošiamąjį komunizmui išgalėti darbą.

Bet paskutiniaisiais metais Europos politinio gyvenimo stebėtojai jau randa ten besireiškiančias „šeštąsias kolonas“, kurios taip pat pavojingos, nes nežymiai slopina atsparumą komunizmui.

Dar 1928 metais Stalinas pasakė: „Mes negalime užmiršti Lenino žodžių apie tai, kad daug kas mūsų kurybiniam darbe priklausys nuo to, ar mums pavyks tolyn nustumti karą su kapitalistiniais kraštais, kuris yra neišvengiamas, bet kurį galima nustumti ligi to laiko, kada arba pribręs proletarinė revoliucija Europoje, arba kada įvyks revoliucijos kolonijose, arba, pagaliau, kada kapitalistai tarp savęs susikaus“...

Šiomis idėjomis Stalinas ir vadovaujasi savo veikloje. Bet minėtame Stalino posakyje kapitalistų tarpusavį karą supranta ne tik kaip jų kovas tarp atskirų valstybių, bet ir pilietinį karą. Penktosios kolonos, kaip žinia, uoliai Kremliai talkininkauja. Visos priemonės geros. Tarp atskirų valstybių esami interesų skirtumai, kiek įmanoma, gilinami, taip pat valstybių ivduje stengiamasi sukelti pilietinius bruzdėjimus, o kur galima ir karus. Labai dažnai pačios penktosios kolonos nepajėgia joms uždedamų pareigų atlikti. Tada jas paremia „šeštosios kolonos“, kurių niekas nemato, bet kurios vis stipriau ir stipriau veikia. Ypač jos auga ir stiprėja Prancūzijoje ir Italijoje. Į tokią veiklą patenka žmonės įvairiais motyvais vadovaudamies. Tam tikra dalis inteligentijos, pasirodo, nori savotiškai „apsidrausti“. Jie jau susigyvenę su ta mintimi, jog komunistai neišvengiamai jų tėvynę užvaldys. Ir jie juk nė trupučio nerizikuoja — demokratiniuos kraštuos gali juk ir komunizmui prijausti. Ypač, jeigu tokios partijos nepasireiškia agresyviėje formoje. Šitokie žmonės, nors neįeidami į kompartiją, bet pareiškę tam tikromis progomis jai simpatiją, mano komunistams atėjus ne tik išsigelbėti nuo persekiojimo, bet ir laimėti geresnes pozicijas būsiamam gyvenime.

Net fabrikantai ir kapitalistai flirtuoja su komunistais. Jų naimumas, pasirodo, yra toks didelis, kad jie mano, komunistams atėjus prie valdžios, išgelbėti savo fabrikus ir kitoki turtą nuo nacionalizacijos. Jie, matot, ruošias įrodyti, kad tuos turtus... padoriu būdu uždirbė, o iš kitos pusės jie ešą komunizmo draugai... Tad jie dabar remia komunistines nuotaikas, susiriesdami kolioja Ameriką ir noriai pasiduoda komunistinei propagandai. Šitoki „šiaudadūšiškumą“ komunistai puikiai išnaudoja. Intelektualai pasirašo „talkos peticijas“ ir protestuoja prieš visų jų krašto nelaimių „kaltininkę“ — Ameriką.

Antroji grupė — tai neutralieji ir vadinamieji „objektyvūs“. Šia liga serga kai kurie laikraščiai, kaip pav. Paryžiaus „Le Mond“. Jie nurodo, kad Amerikoje viešpatauja kapitalizmas su visomis savo negerovėmis ir neteisėtumais, o iš ki-

DAUG KOMUNISTŲ, MAŽA PINIGŲ

verčia prancūzų aviacijos pramonę šlubuoti

BASTILE dienoje prancūzai išdidžiai stebėjo 100-to sprausminių lėktuvų dalyvavimą kariuomenės parade Elizrejaus Laukuose. Deja, retas kuris žinojo, kad jie sudarė penktadalį visos prancūzų aviacijos. Techniškai prancūzų aviacijos pramonė yra viena geriausių pasaulyje. O visgi ji mažėja ir turi pavojaus visai sunykti. Kur gi to priežastys?

1940 m. prancūzai pagamindavo 3000 naikintuvų per metus. Jų pramonė vokiečių ir sąjungininkų bombonešių buvo sunaikinta, bet po karo atsikūrė kaip moderniškiausia prancūzų pramonės šaka. Šiandien gi jai grėšia sugriuvimas.

tos pusės, nors Rusijoje taip pat kai kas taisytina, nors Stalinas anuo laiku ir pasirašė sutartį su Hitleriu, bet gi ji esanti toli pažengusi, ji dirbanti taikos darbą. Šitoks "objektyvumas", žinoma, komunistams patinka... Daugelis laikraščių vengia prieš Rusiją griežtai pasisakyti. Dar gali sugadinti santykius, na, o kas rašo teisybę apie Sovietus, tas, beabejo, Amerikos papirktas. Ir eiliniam žmogui pasidaro nebeaišku, kas Katyne žudė lenkų karininkus: ar gestapininkai ar enkavedistai? Taip pat tamsus reikalas ir su Korėjos karu. Vieni sako, kad puolė šiauriečiai, bet kiti "aiškiai" įrodo, kad čia amerikiečių darbas. Vanduo pasidaro drumstas, ir komunistams lengva žuvelių prisigaudyti.

"Šeštoji kolona" dar įrodinėja, kad komunizmas vakarų Europoje nebus toks žiaurus, kaip laukinius kraštuos. Jie ir patys save tomis svajonėmis liūliuoja ir nekaltas avelės įtikina. Svarbiausia, žinoma, nereikia komunizmui iš anksto priešintis, tada ir keršto jie nejaus naujai užvaldytam kraštui. Tokių idėjų laikosi kaip tik įtakingi intelektualai, kurie čia pat pabrėžia, jog jie nėra komunistai. Jų nuomone, Amerika nei Prancūzijos, nei Italijos nuo komunizmo neišgelbės. Tad su ja eidami jie tik daugiau bėdos išgytų. Reikia taikytis. Šitoks šūkis šeštosios kolonos. Jie

1946 metais 140,000 darbininkų dirbė šiuo metu reikėtų keturiolikos mėnesių laiko paruošiamiems darbams.

Viena iš priežasčių buvo komunistų vyravimas kaip Krašto Apsaugos M-je, taip fabrikuose.

Didžiausia gi priežastis Prancūzijos finansinis nepajėgumas užsiskaityti ganėtinai modernių lėktuvų, kad pramonė veiktų pilnumoje.

Prancūzų aviacijos metinis biudžetas \$700 milijonų (palyginus su JAV \$21 bilijonu). Nėra lėšų naujiems tipams konstruoti. Gerinami seni modeliai. Kad išvengus darbininkų atleidimo, prancūzai bandė gauti koncesiją gaminti British Comet ir dalis F-84 Thunderjet, kuriuo aprūpinamos NATO valstybės.

Dabar prancūzų viltis yra DA-452 Mystère. Tai užpakalin lenktais sparnais sprausminis lėktuvas, greitesnis ir geriau ginkluotas už F-86 SABRE, kurio greitis yra virš 670 m. val. ir ginkluotas šešiais .50 kalibro kulkosvaidžiais bei rakėtomis. Mystère turi keturis 30 mm pabūklus. Kaina \$275,000.

Brig. gen. ALBERT BOYD (neoficialaus greičio rekordo 1947 m. savininkas) ir Maj. CHARLES E. YEAGER (pirmasis skridęs greičiau už garsą bandyme BELL X-1 rakėtiniame lėktuve) buvo pirmieji du amerikiečiai, išbandę MYSTÈRE. Jie pripažino jį lygiaverčiu geriausia amerikiečių lėktuvui. DASSAULT firmos bandytasis rusų kilmės pilotas KONSTANTIN ROZANOFF (geriausias Europoje) pavadino MYSTÈRE neįtikimu lėktuvu, su kuriuo kuone viską galima padaryti.

DASSAULT su viena darbininkų 8 val. pamaina pajėgi pagaminti 210 lėktuvų per mėnesį, su trim pamainom — 280 ir su pilna įtampa 500 per mėnesį po 2 metų. Paleidimui MYSTÈRE į produkciją

nenori tikėti, kad jų pačių piliečiai, jų kalmynai, staiga išsikraustys iš proto ir pradės juos niekuo nekaltus skriausti. Jie tiki į sveiką savo tautiečių nuovoką...

"Šeštoji kolona" ir dirba tam, kad greičiau priartintų dar Lenino numatytas sąlygas, kurios gali padėti komunizmui lengviau įsigalėti.

Šiuo metu prancūzų aviacija turi apie 500 naikintojų, įskaitant 300 amerikoniškų lėktuvų ir 130 Britų Vampires. Jų tikslas yra pasiekti 800 naikintojų 27-se grupėse iki šių metų galo ir 1200 1953 m. Bet negavus Amerikos pinigines paramos gali tekti uždaryti fabrikus, kas reikėtų prancūzų aviacijos galo pradžią.

Prancūzai kartu su vokiečių pramonininkais HEINKEL, DORNIER, SEIBEL ieško bendradarbiavimo techniškuose tyrimo klausimuose. Vokiečiai siūlo įkurti Europos Aviacijos pramonę prancūzų š. Afrikoje. Apskaičiuojama, jei tai būtų pradėta šiais metais, produkcija būtų imanoma 1957 m. NATO slapto raportu pasiūlė pakelti europėjinių lėktuvų gamybą sumoje maždaug tarpe 250 - 500 milijonų dolerių, Amerikai padengiant pusę tos sumos. JAV Gynybos M-ja principe sutiko, pirmiausiai atydziai išstudijavus kokybę, pristatymo terminus, kainas ir t.t.

Paruošta iš NEWSWEEK

PASAULIO LIETUVIŲ ARCHYVAS ERDVIOSE PATALPOSE

Kaip anksčiau buvo pranešta, Pasaulio Lietuvių Archyvas įsikūrė šv. Kazimiero Akademijos patalpose.

Pranešdamas tautiečiams šią džiuginančią žinią apie puikias sąlygas archyvo augimui, reiškiau didžiausią padėką šv. Kazimiero Seserų Vienuolynui, ypač Generolėms viršininkėms: buvusiai Generolei viršininkei Motinai M. Juozapai už suteiktą prieglaudą ir nuoširdžią globą archyvo kūdikystės dienose ir dabartinei Generolei viršininkei Motinai M. Teofilei už sudarymą puikių sąlygų archyvo augimui.

Dabar archyvinę bibliografinę ir muziejinę medžiagą galima siūsti ir didesniais kiekiais. Archyvo adresas lieka tas pats: Pasaulio Lietuvių Archyvas, 2601 W. Marquette Road, Chicago 29, Ill., U. S. A.

Vincentas Liulevičius,
PLA Direktorius

Vandenilio bomba

Žinomas mokslo apžvalgininkas Lietuvoje gimęs William Laurence neseniai New York Times dienraštyje aprašė apie š. m. lapkričio 1 dieną Ramiajame avndenyne išsprogdintą bombą, galingiausią iki šiol išrastųjų. Jis nurodo, kad greičiausia ten buvo panaudota tik laboratorinė vandenilio bomba, o ne pilnasis jos modelis. Tikroji vandenilio bomba galėsianti būti pagaminta tik sekančiais metais, nes tam reikalingi milžiniški įrengimai.

Laurence pastebi, kad ligšioliniai bandymai įrodė, jog tikros vandenilio bombos pagaminimas yra galimas. Paskutiniuosius bandymus jis palygina su pirmaisiais atominės energijos eksperimentais, įvykdytais Čikagoje 1942 metais, kada buvo patirta, jog atominė bomba yra galima. Laurence sako: "Atominė bomba yra pagrįsta atomų branduolių skaldymu ir energija, kuri atpalaiduojama toje reakcijoje". Sprogimas įvyksta uranijaus atomams skylančiam.

Vandenilio bomba, priešingai, yra pagrįsta ne atomų branduolių skaldymo, bet jungimosi principu. Betgi toks atomų dalių jungimosi vyksmas yra galimas tik milžiniškame karštyje, prie arti 100 milijonų laipsnių Celsijaus. Pats vyksmas mokslininkų vadinamas termo-nuklearine reakcija, t. y. atominių branduolių apjungimas karščio pagalba. Tokiam jungimuisi reikalingas karštis gaunamas sprogdinant paprastą atominę bombą: uranijaus atomų sproginimas sukelia vandenilio atomų jungimąsi. Milžiniškasis karštis privala išsilaikyti tam tikrą laiką, maždaug vieną milijoninę sekundės dalį.

Laurence savo straipsnyje duoda šį palyginimą. Cigaretai uždegti neužtenka prikišti degtuką. Tenka tam tikrą laiką įžeibtas degtukas palaikyti, kad cigaretė suspėtų įsidegti. Šiame pavyzdyje degtuko uždegimas vaizduoja uranijaus atomų sproginimą kaip paprastą atominę bombą, o cigaretės degimas jau pačią vandenilio bombos reakciją. Laurence nuomone, Enivetok salyne įvykdytieji bandymai parodė, jog mokslininkams pasisekė surasti būdas išlaikyti reikiamą karštį vandenilio reakcijai sukelti. Vandenilio skirtingų rūšių atomų junginys sukėlė didžiausį sproginimą, kokį iki šiol žmogus yra tik suradęs.

LĒKTUVAS STARFIRE

Tecnikos stebuklas komunizmo grėsmei atremti

Amerika atsakydama į sovietinę grėsmę ir kartu sustiprindama nuo šios vasaros įvestą 24 val. priešlėktuvinį budėjimą, pateikė naują technikos stebuklą, Lockheed B-vės sukonstruotąjį "Starfire" (Zvaigždžių Ugnis) lėktuvą.

Tai naujas, galingas, kuone automatinis sprausminis lėktuvas, sutrumpintai vadinamas "F-94-C". Aišku, kad jo greitis ir kiti techniškieji duomenys griežčiausia paslaptis. Pasitinkinta lakonišku pareiškimu, kad "Starfire" viršijanti 600 mylių val. greitį. Esą jis greičiausi akopia į aukštį, ir jo lubos siekia 45.000 pėdų arba 15 km. Tuo būdu jis gali pasiekti visus ligi šiol žinomus aukščiausius skrendančius bombonešius.

Jis yra varomas J-48-P-5 PRATT ir WHITNEY B-vės gamintu sprausminio variklio. Jame telpa apie 12.000 svarų elektroninių įtaisų su 350 elektroninių lempų. Tai yra dienos - nakties ir visokio oro pabaisa.

Lėktuvo naikinamąją ugnį kontroliuoja ligšiol geriausi "smegenys", atliekanti šiuos veiksmus:

1. Kai lėktuvas pakyla, radaro operatorius iš žemės gauna kelio kryptį į taikinį. Radaro operatorius lėktuve, pagal gautus žemės sekėjų duomenis, suranda taikinį "rutulio formoje";

2. Tada pilotas visą lėktuvą nukreipia tiesiai į taikinį ir "rutulį" laiko radaro ekrano centre; jis seka taikinio didėjimą;

3. Lėktuvas ginkluotas 2.75 colių skersmens raketomis, kurias iššaukia pilotas, spausdamas norimus mygtukus;

4. Kada prieš "rutulys" pasiekia atitinkamą dydį, tada pilotas paspaudžia mygtuką; nuo šio momento visą sudėtingą darbą atlieka elektroniniai smegenys; automatinis pilotas perima skridimo kontrolę, skaičiavimo įrankiai sprendžia sudėtingus gravitacijos dėsnius ir, atėjus momentui, iššaukia žudančias raketas;

5. Raketos skrenda salvėmis, ir pilotas parenka jų skaičių;

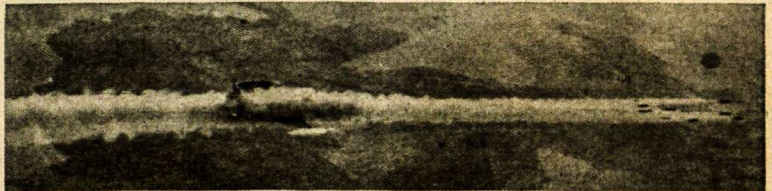
6. Kai raketos pasiekia tikslą, pilotas vėl perima valdymą ir veda mašiną į bazę; žmogaus akis prieš lėktuvą galėjo stebėti tik labai trumpą momentą.

Taip vadinamieji lėktuvo smegenys telpa vos stalinio radijo dydžio dėželėje ir yra stropiausia saugojama paslaptis. Tai yra visiškai suprantama. Prieš lėktuvą įgula matys labai trumpą akimirką ir per ją reikia pataikyti į priešą raketų kruša, nes pataikymas iš kulksvaidžių, dar nereikia visiško lėktuvo sunaikinimo. Tik raketa galiinti atlikti šį darbą, aiškina reikalo žinovai. F-94-C kaip tik tam reikalauja ir pagamintas.

Ilgas bandymų kelias nuo 1939 metų ligi šių dienų, kol "Zvaigždžių Ugnis—Starfire" išvydo dienos šviesą. Tai buvęs ilgas ir skausmingas "gimdymas", bet jis visiškai patelsina šį kūdikį: nėra šiandien tokio rusiško lėktuvo, kurį jis neįstengtų sunaikinti.

Tikimasi, kad šio tipo lėktuvai esanti tarpinė stadija tarp dar žmogaus valdomo ir visiškai automatinio tik elektronikų valdomo aparato.

NEWSWEEK

JAV Karo Aviacijos naujasis STARFIRE lėktuvas vykdo pirmuosius bandymus Californijos dykumose, šaudydamas ir taikydamas automatiškai elektronikų pagalba. Šis naujas sprausminis lėktuvas iš karto galės iššauti 24 raketas, kurių kiekviena pajėgi sunaikinti bet kurį sovietų bombonešį.

KATYNAS IR PRAVIENIŠKĖS

Amerikos Kongreso speciali komisija tebetyrinėja Katyno žudynes, kur antrojo pasaulinio karo pradžioje buvo išžudyta keli tūkstančiai lenkų karių. Tai buvo karo belaisviai, kuriuos rusai paėmė 1939 metų rugsėjo mėnesį, kai Hitleris ir Stalinas drauge puolė ir pasidalino Lenkiją. Komisija apklausinėjo eilę liudininkų, Vašingtone ir Čikagoje, buvo nuvykusi į Londoną, kur apklausinėjo 31 liudininką, ir 28 Frankfurte, Vokietijoje.

Per apklausinėjimus paaiškėjo, kad 1939-40 metų žiemą rusai laikė keliolika tūkstančių karo belaisvių lenkų trijose stovyklose: Kozielsko, Starobielsko ir Ostaškovo. Nuo 1940 metų pavasario apie tuos lenkus jau nebūta jokių žinių.

Kongreso komisijoje duotieji liudijimai visu tikrumu parodė, jog Kazielske laikytieji lenkai buvo rusų NKVD išžudyti Katyno girioje netoli Smolensko. Starobielsko stovykloje laikyti lenkai karo belaisviai buvo išžudyti netoli Charkovo, gi Ostaškovo stovykloje internuotieji lenkai buvo susodinti į baidokus ir nuskandinti Baltijos jūroje.

Amerikos Kongreso komisijai liudijo nemaža asmenų, kurie patys buvo internuoti Kozielsko stovykloje. Liudijo gydytojų komisijos nariai, kurie 1943 metais ištyrė masinius Katyno kapus, kai šie buvo surasti. Buvo ir tokių liudininkų, kurie patys regėjo žudynes. Visi jie, apie pusantrą šimto, pareiškė esą

įsitikinę, kad Katyno girioje lenkų karius išžudė NKVD 1940 metų vasario, kovo ir balandžio mėnesiais, kada Katynas buvo rusų rankose.

Kongreso apklausinėjimuose išryškėjo, kad Stalino NKVD yra atsakinga ne už vieną Katyną, bet už daugelį. Išliko vardai, kurių vienas tik suminėjimas kelia šurpą lietuvių atsiminimuose. Plačiajam pasauliui šiandien jokia paslaptis, kad Sovietai yra įvykdę masines žudynes Pravieniškėje, Rainių giraitėje, Červenėje, Vinicoje ir kitur.

Šiomis dienomis Amerikos Balsas įvairiomis kalbomis davė pranešimą apie Pravieniškių žudynes, kurias rusai įvykdė 1941 metų birželio 26-tą dieną. Čia kulkosvaidžiais išžudyta ūkininkai, darbininkai ir tarnautojai, kurie buvo laikomi internuoti neva kaip nusikaltę komunistinei tvarkai. To paties likimo susilaukė ir šių internuotųjų prižiūrėtojai su šeimomis.

Kulkosvaidžiams nutilus, enkavedistai durtuvais subadė tuos, kurie dar krutėjo.

Kai viskas nutilo, enkavedistai dingio miške, palikdami vieną mongolą saugoti, ar nepasirodys dar kas gyvas išlikęs. Ką pastebėjęs krutant, mongolas pribagdavo revolveriu arba durtuvu. Užėjo naktis. Iš visur pasigirdo klaukus dejavimai ir šauksmai, ir mongolas nusigandęs pabėgo.

Tokius dalykus Pravieniškėse

prieš vienuolika metų matė Vytauto Didžiojo universiteto studentas. Iš viso ten žuvo puspenkto šimto nelaimingų lietuvių — tirono Stalino aukos. Tačiau keletas išliko. Pora dabar jų yra Amerikoje ir ruošiasi Kongreso komisijai paliudyti apie Pravieniškio žudynes.

Kai 1941 metais raudonarmiečiai pabėgo iš Lietuvos, buvo rastas įsakymas žudyti kalinius Baltijos valstybėse. Įsakymas buvo pasirašytas vieno aukšto NKVD pareigūno. Įsakyme buvo pabrėžta, kad atsižvelgiant į "visuomeninį pavojų, kurį jie sudaro, pasitraukimo atveju visi jie (kaliniai) turi būti sušaudyti". Stalinui, Berijai ir enkavedistams lietuvių ūkininkai, jų jauni sūnūs, sargybiniai, jų žmonos ir maži vaikučiai, rankutėmis įsikabinę į savo motinų glėbį, buvo "visuomenelį pavojingas gaivalas". Iš Kremliaus mūrų NKVD-NKGB siuntė įsakymus išžudyti nieko nekaltus lietuvius.

VISŲ DĖMESIUI

Kultūros žurnalas "Aidai" energingai kovoja su dvasiniu apsnūdimu, nutautėjimu ir komunistiška ideologija, todėl labai tinka kariams.

Jau laikas užsisakyti AIDUS 1953 metams.

Prenumeratos kaina:

Amerikoje 5 dol. Užsieniuose — 6 dol., Kanadoje — 5.40 dol.

Adresas: 680 Bushwick Avenue, Brooklyn 21, N. Y.

"Amerikos Balso" 8-ių kasdieninių transliacijų lentelė

Vienas mūsų klausytojų, gavęs nemokamą "Amerikos Balso" leidinį, sudarė šią tabelę tiksliu pagelbėti lietuviams kituose kraštuose klausyti žinių, duodamų į Lietuvą. Bangos paduotos metrais (skliausteliuose apytikriai tūkstančiais kilociklių).

	Pirma programa iš New Yorko: Bangos: 13, 16, 19, 25, 31, 41, 49, 251 mtr. arba 21 kil. 17, 15, 11, 9, 7, 6 kilocyclai	Europos programa: Bangos: 31 mtr. (9.7 kc.), 41 (7 kc.), 49 mtr. (6 kc.) ir 251 mtr.	Antroji New Yorko programa: Bangos: 25 (11 kc), 31 (9.6 kc)	Europos programos pirmas kartojimas 251 mtr. banga	Europos programos II-as kartojimas 25, 31, 49 mtr.	KARTOJIMAI		
						N. Y. II-ji 31, 41, 49 ir 251	N. Y. II-ji 31, 41 ir 49 mtr.	N. Y. II-ji 19, 25 mtr.
New Yorke	11 v. ryto	1.45 p. p.	4 v. p. p.	10.45 v. vak.	4 v. ryto	7 v. vak.	11.15 v. vak.	4.15 v. ryto
Čikagoje	10 v. ryto	12.45	3 v. p. p.	9.45 v. vak.	3 v. ryto	6 v. vak.	10.15 v. vak.	3.15 v. ryto
Lietuvoje	7 v. vak.	9.45 v. vak.	12 v. nakt.	6.45 ryto	12 v. diena	3 v. ryto	7:15 v. ryto	12.15 v. d.
Berlyne								
Romoje	5 v. vak.	7.45 v. vak.	10 v. vak.	4.45 ryto	10 v. ryto	1 v. ryto	5.15 ryto	10.15 v. ryto
Londono								
Paryžiuje	4 v. vak.	6.45 v. vak.	9 v. vak.	3.45 ryto	9 v. ryto	12 v. nakt.	4.15 ryto	9.15 v. ryto
Rio de Janeiro	1 v. p. p.	3.45 p. p.	6 v. vak.	12.45 nakt.	6 v. ryto	9 v. vak.	1.15 v. ryto	6.15 v. ryto
Buenos Aires	12 v. diena	2.45 p. p.	5 v. vak.	11.45 v. vak.	5 v. ryto	8 v. vak.	12.15 nakt.	5.15 v. ryto
Los Angeles	8 v. ryto	10.45 ryto	1 v. p. p.	7.45 v. vak.	1 v. ryto	4 v. p. p.	8.15 v. vak.	1.15 v. ryto
Melbournas.								
Australija	2 v. ryto	4.45 ryto	7 v. ryto	1.45 p. p.	7 v. vak.	10 v. ryto	2.15 p. p.	7.15 v. vak.
Tokio, Korėja	1 v. ryto	3.45 ryto	6 v. ryto	12.45 p. p.	6 v. vak.	9 v. ryto	1.15 v. p. p.	6.15 v. vak.

Kviečiame savo skaitytojus patikrinti ir mums parašyti, jei pasiseka programas pagauti.

LIETUVOS VIETINĖS RINKTINĖS REIKALU

PULK. O. URBONO PAAIŠKINIMAS DĖL PULK. BIRONTO PRIEKAIŠTŲ

“Kario” 5 ir 6 Nr. Nr. buvo įdėtas p. pulk. Birono “atsakymas pulk. Oskarui Urbonui”.

Su pulk. Bironu nei polemizuoti, nei ši reikalą diskutuoti aš jokio noro neturiu. P. Bironui aš tegaliu tik tiek pasakyti, jog jis labai klysta tvirtindamas, kad mano tikslas buvo jį “sukompromituoti lietuviškos visuomenės skyse”. P. Bironas nei asmeniškai, nei kaip visuomenės veikėjas manęs visai nedomina, todėl jį “kompromituoti” aš tikrai tikslo neturėjau. Rašiau taip, kaip tie faktai anais laikais pagal buvusius štabe dokumentus atrodė.

Visas tas vietas, kur p. Bironas mane asmeniškai puola, aš palieku be atsakymo, tai sąžinės, moralės, o gal ir išauklėjimo ir inteligencijos dalykas, bet į jo dėl Vietinės Rinktinės pareikštas mintis aš atsakyti turiu, nors ir darau tai prieš savo norą, nes (kartojau) su p. Bironu polemizuoti aš neskaitau reikalinga.

Anų laikų padėtyje galima buvo du sprendimai: arba eiti su vokiečiais arba laikytis lietuviškos linijos. Tarpinių kompromisų nebuvo ir būti negalėjo. Su p. Bironu mes, matomai, ėjome skirtingais keliais ir tų kelių skirtumo esmė jam, atrodo, dar iki šios dienos nepaaiškėjo, nes kaip kitaip galima dar šiandien mėginti ginti tezę, kuri galutinai yra pasmerkta?

Prašau tik gerai išsiskaityti į sekančius p. Birono sakinius: “pasistengti su vokiečiais gerai sugyventi, dėl visokių MAŽMOŽIŲ (mano pabraukta) jų neerzinti”, arba: “jei vokiečių generalas Harm atmainė Plechavičiaus įsakymą vykti batalionui ne į Vilnių, bet į Ašmeną, turbūt taip ir reikėjo”, arba: “kad negadinti santykių Tamsta pri-

valėjai SUTIKTI (mano pabraukta) su gen. Harm arba laukti decizijos gen. Plechavičiaus ir jį ĮTIKINTI (mano pabraukta), akd dėl to ((suprask menkniekio, mano pastaba) triukšmo kelti nereikėtų” ir t.t. ir t.t. Manau šių ištraukų pakaks įrodyti, akd p. Birono pagrindinė mintis yra ta, kad Vietinės Rinktinės vadovybė privalėjo bent kokia kaina palaikyti su vokiečiais gerus santykius ir dėl to nusileisti visiems jų reikalavimams ir aklai pildyti visus jų įsakymus bei parėdymus, vienu žodžiu, pavartojęt liaudies posakį, — su okupantu pūsti į vieną dūdą.

Kad šiuo keliu einant mūsų V. R. būtų per labai trumpą laiką susilaukus mūsų savisaugos batalionų likimo nėra jokio abejojimo. O kas su jais atsitiko, manau dar visiems yra žinoma: jų vadai per palyginti trumpą laiką buvo padarytas inspektorium, o vėliau net ryšių karininku be jokių savų batalionų atžvilgiu vadovavimo funkcijų. O batalionai? Plačiai išmėtyti Baltgudijos ir Ukrainos plotuose jie kovojo su partizanais ir, būdami pilnoje vokiečių dispozicijoje, buvo panaudojami taip, kaip, anot p. Birono, “turbūt ir reikėjo”. O vienas tų batalionų, Paryžiaus “Russkaja Mysl” laikraščio žiniomis, net dalyvavo Varšuvoje žydų geto sukilimo malšinime. Jei šį paskutinį tvirtinimą ir palikti to laikraščio atsakomybei, tai visgi tvirtinti, kad šie batalionai gynė ir kovojo už grynai lietuviškus interesus, mano manymu, pagrindo nėra.

V. R. tikslas ir uždavinys aiškiai ir nedviprasmiškai buvo suformuluotas mūsų su vokiečiais susitarime. Ne mūsų noras ar mūsų užsispyrimas, bet mūsų

PAREIGA buvo ginti lietuviškus interesus ir PASIPRIEŠINTI vokiečiams, kada jie mūsų rankomis mėgino siekti ne lietuviškų, o grynai vokiškų tikslų. Kad tas reikalas ne visiems buvo aiškus ar suprantamas, arba, kad ne visi norėjo su tokiu mūsų nusistatymu sutikti — visai kitas reikalas.

Toliau p. Bironas rašo:

“Rinktinės išvaikymas dar labiau suerzino Lietuvos visuomenę, o ypač buvusius politinių partijų likučius, sulindusius į taip vadinamąją “rezistenciją”. Tapus man mobilizacijos štabo viršininku, tuoj pasipylė tūkstančiai proklamacijų, raginančių jaunus vyrus neklausyti pulk. Birono, kariuomenės nestoti, slapstyti miškuose. Girdi, bolševikai Lietuvoje ilgai nepasiliksią, o jei pasiliksią, respektuos Lietuvos įstatymus. Kai Dievas ką nors nori nubausti, atima jam protą. Tas pats atsitiko ir su proklamacijų rašėjais. Jie varė savo PRAGAISTINGĄ (mano pabraukta) darbą iki to laiko, kol buvo paimtas Kaunas ir užgrobtas visa Lietuva ir kol atėję bolševikai pradėjo jiems taikyti genocidą”.

Kad šiais žodžiais kvailiais išvadinti visi tie, kurie anais laikais vadovavo Lietuvos visuomenei ir kurie suformulavo lietuvių tautos nusistatymą, yra ne mano reikalas spręsti, o tų, kuriems tie žodžiai taikomi, bet pati mintis tikrai yra įdomi. Vadinasi: nekreipti dėmesio į visokius vokiečių smurtus ir nusikaltimus, bet, atsižvelgiant į grėsiantį bolševikų pavojų, vokiečius palaikyti, jiems padėti ir su jais kartu eiti. Prašau pasiskaityti Oslo augščiausio teismo bylos eigą — tai tik Kvislingo argumentacija ir pasiteisinimas.

Ir dar kada? Tada, kada anot p. Birono: “...karas vokiečių praloštas. Tatai buvo aišku visiems, net paprastam kari-

(Nukelta į 189 psl.)

Lietuvos Kariuomenės sukakties minėjimas laisvame pasaulyje

Šių metų lapkričio mėnuo Jungtinėse Amerikos Valstybėse, aišku, ir kitose laisvose šalyse, kur tik yra didesni lietuvių telkiniai, praėjo Lietuvos kariuomenės atsikūrimo sukakties minėjimų ženkle. Šie metai bene bus pirmieji, kai laisvojo pasaulio lietuviai lapkričio 23-sios sukakčiai atidavė savo reikiamą dėmesį. Ir kaipgi kitaip. Juk lapkričio 23-ji simbolizuoja mums netektosios laisvės ilgesį ir skatina mūsų pasiryžimą visais būdais tęsti kovą, kol savoji žemė vėl bus išlaisvinta.

Lietuvos kariuomenės šventė minėta pasaulio lietuvių spaudoje, talpinant atitinkamus straipsnius, radiofonuose, iš kur lietuviškas žodis plaukė bangomis lietuvių šeimoms, ryškindamas mūsų ginkluotųjų pajėgų reikšmę atgaunant nepriklausomybę bei jos laikotarpyje, ir uždaroje salėse, kur buvo atliekami iškilmingi aktai ir pagerbiami žuvusieji už laisvę kovotojai. Tai, kas vyko laisvajame pasaulyje, lietuviškasis Amerikos Balsas bent dalį pertransliavo į Tėvynę, kur mūsų broliai atkakliai kovoja su žiauriuoju okupantu.

Iškilmingi minėjimai, sutelkę lietuviškosios visuomenės skaitlingus būrius, įvyko daugelyje vietovių, kurių dėl vietos stokos tik kelis čia teatžymėsime.

Didžiajame New Yorke, kuris su savo apylinkėmis priglaudžia keliasdešimt tūkstančių lietuvių, Lietuvos Kariuomenės šventės minėjimą atšventė tą pačią sukaktuvinę dieną — lapkričio 23 d. Minėjimas pradėtas iškilmingomis pamaldomis Angelų parapijos bažnyčioje, kur kun. Vyt. Pikturna pasakė gilų ir reikšmingą tai dienai pritaikytą pamokslą. Pats iškilmingas aktas įvyko po pietų Schwaben Hall patalpose, Brooklyne, kur suplaukė daugiau tūkstanties vietos ir apylinkės lietuvių. Invokacijos maldą skaitė prel. kun. Balkūnas. Iškilmingąją šventės minėjimą atidarė trumpa kalba Subendrintojo (minėjimą ruošė keturios organizacijos: Am. Liet. Legiono Dariaus ir Girėno Postas, Lithuanian Memorial Post, Liet. Karių S-ga "Ramovė" ir ALTS I-sis skyrius) Minėjimo Rengimo Komiteto Pirmininkas J. Ginkus, kuris šiam minėjimui praversti pakvietė ats. ltn. A. Simutį, dabartinį vicekonsulą New Yorke. Perėmęs pareigas,

šis pakvietė Rengimo Komisijos, kurios pirmininku buvo kpt. Jurgis Kiaunė, numatytą Garbės Prezidiumą: pulk. P. Zadeikį, vieną iš pirmųjų Lietuvos Krašto Apsaugos ministerių, dabar Liet. Igal. ministerį Jungtinėms Amerikos Valstybėms, pulk. J. Budrį, Vyčio Kryžiaus ordino ir Vyčio Kryžiaus kavalielių, Klaipėdos Krašto pirmąjį gubernatorių, dabartinį Lietuvos generalinį konsulą New Yorke, gen. P. Plechavičių, vieną pirmųjų Lietuvos kariuomenės savanorių kūrėjų, aktyvų kovotoją dėl Lietuvos laisvės, dabartinį Liet. Karių S-gos "Ramovė" pirmininką, prof. J. Kaminską, Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarą, VLIKO vicepirmininką ir Tautos Fondo valdytoją, generalinio štabo pulk. Izid. Kriaunaitį, savanorių kūrėją, buv. gusarų pulko vadą, Vyčio Kryžiaus kavalielių, dabartinį Liet. Karių S-gos "Ramovė" New Yorko skyriaus pirmininką ir daugelį kitų (viso apie 20) organizacijų atstovų bei šiaip žymių asmenų.

Sudarius Garbės Prezidiumą ir tylos minute pagerbus žuvusius ir tebežūstančius dėl Lietuvos laisvės, sekė sveikinimų kalbos, tarp kurių pažymėtina reikšminga ir gili adv. A. Olio, Chicagos sanitarijos viršininko, žymaus republikonų veikėjo, kalba. Po sveikinimų pagrindinę šio minėjimo kalbą pasakė generolas Povilas Plechavičius, daugelį kartų klausytojų triukšmingais plojimais pertraukiamas (šią įdomią ir reikšmingą kalbą duosime sekančių metų pirmame numeryje). Reikia konstatuoti, kad gen. Plechavičius newyorkiečių entuziastingai ir didelėmis ovacijomis buvo sutiktas. Taip pat pažymėtina, jog Am. Lietuvių Legijono Dariaus ir Girėno Postas gen. Plechavičių pagerbė, įteikiant jam atitinkamą žymenį. Pagerbimo kalbą, išskaičiuodamas gen. Plechavičiaus pasižymėjimus ir nuopelnus Lietuvai, pasakė legionierių vadas kpt. Petras Jurgėla.

Koncertinė dalis, kurią atliko Juliaus Kazėno vadovaujamas Clevelando "Ažuolų" oktetas, buvo itin šiltai dalyvių sutiktas, tiesiog nenorėta leisti oktetai pasitraukti nuo scenos.

Šį Lietuvos Kariuomenės sukakties minėjimą, įvykusį šiais metais Didžiajame New Yorke, reikia laikyti pačiu pirmuoju Jungtinėse Amerikos Valstybėse, taip iškilmin-

gai ir su tokiu dideliu pasisekimu praėjusį.

Baltimorėje Kariuomenės šventės minėjimas įvyko taip pat lapkričio 23 d. Pradėta pamaldomis šv. Alfonso parap. bažnyčioje. Pamaldų metu bažnyčioje giedojo L. Valst. op. solistas Ip. Nauragis. Minėjimo aktas ir meninė dalis vyko parapijos salėje. Garbės prezidiumą sudarė prelatas Mendelis, pulk. K. Škirpa, legionierių posto atstovas N. Rastenis, dviejų vyčių kavaliarius savanoris Tamašauskas ir savanoris Petrulis. Aktas pradėtas JAV ir Lietuvos himnais. Invokaciją įvykdė kun. Dambrasukas. Atidarė K. Pažemėnas, o su Lietuvos kariuomene supažindino M. Karas. Apie ateities uždavinius kalbėjo E. Sližys. Dar įdomiai kalbėjo K. Škirpa.

Meninę dalį išpildė Ip. Nauragis, akompanuojant G. Leonienėi. Akt. J. Palubinskas deklamavo.

Minėjimą ruošė L. K. S-gos "Ramovės" Baltimorės skyrius.

Worcesteryje sukakties minėjimas įvyko lapkričio 30 d. Veteranų Salėje. Ižangos žodį tarė L. Leknicas. Paskaitą skaitė prof. J. Rauktytis, apibrėždamas Lietuvos kariuomenės žygius.

Meninę dalį atliko Meno Ratelis. Dainuota, šokta tautiniai šokiai, deklamuota. Programoje dalyvavo su lietuvių liaudies dainomis ir Ip. Nauragis.

Indiana Harbor, Indianos valstijoje L. Kariuomenės šventės minėjimas įvyko lapkričio 23 d. Pradėta pamaldomis, kurių metu kun. kleb. K. Bičkauskas pašventino Lietuvos tautinę vėliavą. Vakare parapijos salėje šia proga dr. J. Paukštėlis skaitė pritaikytą tai dienai paskaitą. (p)

WINTER GARDEN TAVERN

Savininkas
VYTAUTAS BELECKAS,
1883 Madison Street,
Brooklyn 27, N. Y.
KALĖDŲ ŠVENKIŲ

ir
NAUJŪJŲ METŲ
proga
Sveikina savo pažįstamus ir
kostumierius

Ilustruotasis KARYS

NR. 7

GRUODIS-DECEMBER

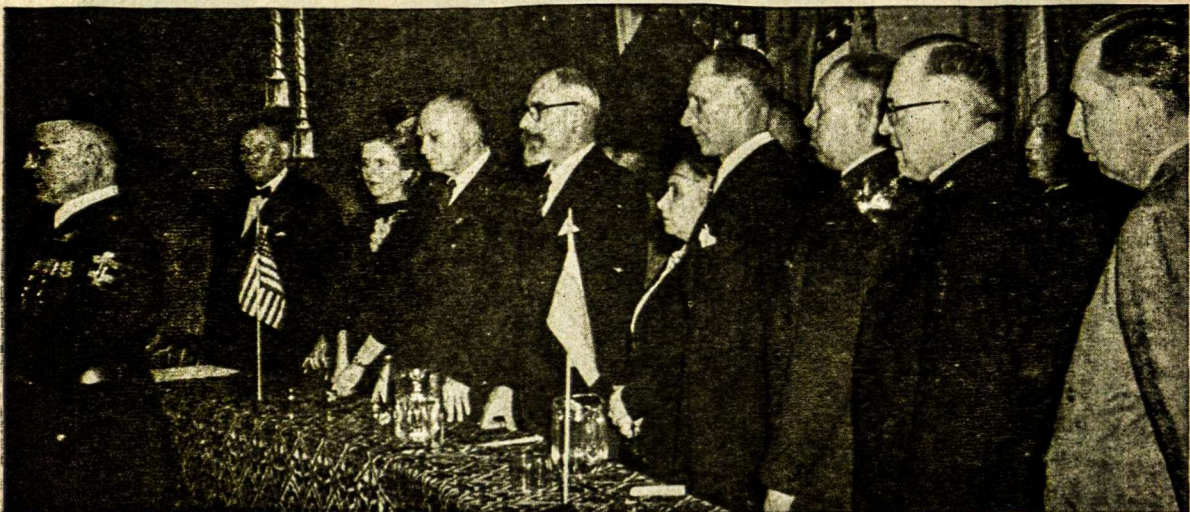
1952 M.

Penkios vėliavos, dalyvavusios Lietuvos Kariuomenės šventės minėjime New Yorke. Iš kairės: Lithuanian Memorial Post Legion vėliava, JAV valstybinė vėliava, Amerikos Lietuvių Legiono Dariaus ir Girėno Posto vėliava, vėl JAV valst. vėliava ir Lietuvos valstybinė vėliava. Vėliavų tarpe gen. P. Plechavičius, o jų priekyje Am. Liet. Legiono Dariaus ir Girėno Posto New Yorke kuopos vadas savanoris Petras Mikalauskas. Vėliavoms asistuoja legionieriai.

Dalis Kariuomenės šventės rengėjų su gen. P. Plechavičiumi. Šalia jo sėdi Bendrojo Rengimo Komiteto pirmininkas J. Ginkus. Stovi iš dešinės į kairę: Lithuanian Memorial Posto vadas Alexis Vasiliauskas, "Ramovės" New Yorko skyriaus pirmininkas plk. Iz. Kriaunaitis, Rengimo Komiteto narys A. Jurgėla, vienas iš parengimo tvarkytojų S. Kontrimas ir Amerikos Balso redaktorius P. Labanauskas.

Lietuvos Kariuomenės šventės minėjimo New Yorke Garbės Prezidiumas gen. Povilo Plechavičiaus pagerbimo bei žyrenio įteikimo metu. Pagerbimo aktą skaito Amerikos Lietuvių Legiono vadas kpt. P. Jurgėla. Iš dešinės į kairę matome: 1) adv. A. Olis, Čikagos sanitarijos departamento viršininkas, 2) Vyčio Kryžiaus kavalerius kpt. Jurgis Kiaunė, 3) prelatas J. Balkūnas, Amerikos Liet. Bendr. pirmininkas, 4) Vyčio Kryžiaus kavalerius, buvęs gusarų pulko vadas plk. Iz. Kriaunaitis, 5) ponė Papeliučkienė, velionies generolo Papeliučkos našlė, atstovavusi Lietuvos karių šeimų moterų Birutiečių sąjungą, 6) Gen. P. Plechavičius, 7) Generalis Konsulas plk. J. Budrys, pirmasis Klaipėdos Krašto gubernatorius, 8) ponė Tercijonienė, atstovavusi Lietuvos šaulės moteris, 9) žinomas veikėjas J. Ginkus, JAV civilinis mėlynasis brigados generolas, 10) toliau matosi kpt. V. Alksninis, buv. šaulių Rinktinės vadas, atstovavo Lietuvos šaulių Sąjungą, irdaugelis kitų.

Paveiksle iš kairės į dešinę matome: Kariuomenės sukakties New Yorke rengimo komisijos pirmininką J. Kiaunę, Amerikos Balso liet. skyriaus viršininką adv. K. Jurgėlą, gen. P. Plechavičių, šventės rengimo komiteto narį V. Alksnį, Amerikos Lietuvių Legiono vadą kpt. P. Jurgėlą ir vietos "Ramovės" pirmininką Iz. Kriaunaitį.

PASAULIO LIETUVIŲ ŽINYNO redaktorius ats. Itn. A. Simutis, vienas iš Studentų Ats. Karininkų Korporacijos "Ramovė" steigėjų ir I-sis vicepirmininkas, dabartinis vicekonsulas New Yorke, savo artimųjų tarpe. Šalia jo sėdi Generalinis Konsulas New Yorke J. Budrys ir Lithuanian Chamber of Commerce, Inc. pirmininkas X. Strumskis. Iš kairės į dešinę stovi: Lietuviškojo Amerikos Balso viršininkas K. Jurgėla, prof. Čiurlys, P. L. žinyno redaktoriaus uošvis, "Kario" redaktorius D. Penikas, P. L. žinyno spaudos darbą įvykdęs J. Kapočius, Pranciškonų spaustuvės direktorius Tėvas Pranciškus Giedgaudas, "Tėvynės" redaktorius Vasil, Tėvas Modestas Stepaitis ir "Darbininko" ir "Ateities" redaktorius P. Jūrkus.

STASYS BUTKUS -- SUKAKTUVININKAS

Jo laikraštinio darbo 40 metų sukakčiai atžymėti

Sunku įsivaizduoti "Kari" be Stasio Butkaus. Turbūt, nėra ir nebuvo Lietuvoje laikraštinko, kuris vienoj redakcijoje būtų išdirbęs 22 metus, gi jis tiek išdirbo "Karyje". Šiais metais Stasys Butkus švenčia savo 40 metų laikraštinio darbo sukaktį.

Manome, kad šia proga verta plačiau praskleisti Stasio Butkaus gyvenimo knygą.

Šį pasaulį Stasys Butkus išvydo 1897 m. kovo 13 d. Kurtuvėnų miestelyje, šiaulių apskr. Vadinasi, žmogus gimė žemaičiu. Būdamas 10 metų amžiaus, pradėjo lankyti Žadvainių dvare rusų valdinę pradžios mokyklą. Lankė tiksliai dvejus metus. Mat, mokytojai rusai nesutiko mokyti lietuvių kalbos ir katalikų tikybos, tai mokiniai, jų tarpe ir St. Butkus, "sustreikavo" ir 1909 m. nuo viduržemio metė mokslą. Atidarius Kurtuvėnuose lietuvių "Saulės" pradžios mokyklą, Stasys joje mokėsi 1910-1912 metais.

Stasio Butkaus tėvas buvo laiškanesys, nors pats skaityti bei rašyti, galima sakyti, nemokėjo. Nešiodavo jį laiškus iš Bubių pašto agentūros į Kurtuvėnus, nes čia pašto nebuvo. Jau iš mažens Stasys buvo pripratintas prie rašto. Žmonės, daugiausia moterėlės, atėjusios atsiimti laiškų iš Amerikos ar kariuomenės, nebeturėdavo kantrybės toliau laiško nešti perskaityti, o pačios nemokėdamos rankos rašto skaityti, prašydavo Stasiuko, dar jauno vaiko, padėti. O kai perskaitydavo, tai telfraudavosi, gal gali į laišką atsakyti. Taip Stasys Butkus ir "pradėjo" savo pirmuosius žingsnius visuomeninėje tarnyboje.

Laiškų rašymas St. Butkų paragino bandyti ir į laikraščius parašinėti. Iš pradžių parašinėdavo trumpų žinučių, o 1912 m., vadinas, prieš 40 metų, pabandė ir straipsnelių. Pirmas toks buvo idėtas Seinų "Šaltinyje" antrašte "Amerikon važiuoti, ar kariuomenėn eiti?" (sic!).

Be rašymo platinavo ir spaudą. Daugiausia išplatindavo "Šaltinio". Stasio vardu jo atėidavo po 40 egzempliorių. 1911 m. Kurtuvėnuose buvo įsteigta pašto agentūra, ir Stasio tėvas nebeteko savo senojo užsiėmimo. Užtat Stasys iš pašto gaudavo naudos. Nešiodavo telegramas ir už jas gerokai uždirbdavo. Tai įgalino Stasį keletą laik-

raščių įsirašyti, knygų nusipirkti ir tuo būdu per save toliau lavintis vargo mokykloje.

Karo metu 1915 m. nuo vokiečių Stasys pabėgo į Rusiją. Iš pradžių dirbo dvare, o 1917 m. vasario 5 d. pateko į rusų kariuomenę. Tarnavo 203 pėst. pulke, 53 darbo batalijone Murmane, o 1918 m. pradžioj lietuvių batalijone Smolenske.

1918 m. kovo 15 d. grįžtant į Lietuvą, vokiečiai St. Butkų paėmė ir nelaisvę ir paleido tik birželio 24

d. Grįžęs iš nelaisvės, dirbo Kurtuvėnų dvare, o 1918 m. gruodžio 13 d. stojo Vilniuje savanoriu. 1919 m. sausio 1 d. dalyvavo pirmajame Lietuvos vėliavos pakėlime Gedimino Kalne ir pirmoj jos garbės sargyboje.

1919-1920 m. dalyvavo frontuose prieš bolševikus, bermontininkus ir lenkus. Vienerius metus buvo kulkosvaizdžių būrio būrininkas, o kitus — dirbo pulko štabe. Iš kariuomenės paleistas 1921 m. lapkričio 24 d.

Už karinius ir visuomeninius nuopelnus Stasys Butkus apdovanojamas:

Vyties Kryžiumi II rūšies 3 laips., Vytauto Didžiojo ordinu 5 laips., Savanorių Kūrėjų medaliu, Lietuvos Nepriklausomybės med., Vytauto Didž. ordino med. 3 lps., Latvijos Nepr. medaliu su kardais

ir Ugniagesių medaliu "Artimui Pagelbon".

1922 m. rugpiučio 1 d. St. Butkus perėjo dirbti į "Kario" redakciją, kur kaip redakcijos sekretorius tarnavo iki 1944 m. Taigi, 22 metai karinės spaudos fronte!

Stambesnieji St. Butkaus raštai yra šie:

1. Karui siaučiant — Amerikos Sandaroje,
2. 5 pėst. D. L. K. Kęstučio pulkas — "Karo Archyvo" leidiny,
3. Apie didįjį knygnešį Jurgį Bielinį — Knygnešio knygoje,
4. Laisvei švintant — Amerikos Vienybėje.

Be tiesioginio darbo Karyje St. Butkus yra redagavęs vienkartinis leidinius:

1. Savanoriai kūrėjai,
2. Savanoris kūrėjas

ir šias knygas:

1. Savanoris 1918-1920 m. ir
2. 5 pėst. D. L. K. Kęstučio pulkas 1919-1934 m.

St. Butkus gimnazijos mokslus baigė 1928 m. Kaune.

Bendram vaizdai derėtų priminti, kokiose organizacijose mūsų jubilijatas dalyvavo. Be eilės kitų, daugiausia dirbta Lietuvos kariuomenės kūrėjų sąjungoje. Buvo Sąjungos centro valdyboje ir taip pat Kauno skyriaus valdyboje. Ėjo pirmininko, vicepirmininko ir sekretoriaus pareigas tiek centro valdyboje, tiek Kauno skyriuje. Pabaigoje buvo centre garbės teismo nariu.

Tokia stambiais broūžais St. Butkaus išgyvento gyvenimo "statistika", kariniu terminuariant, "tarnybos lapas", tikrai vertas pagarbos ir pasididžiavimo. Viena iš to "tarnybos lapo" ryškų, kad mūsų jubilijatas buvo ir yra savo tautos uolus ir ištikimas sūnus, kuris ne vien plunksna, bet, kaip sako, kardu ir kalaviju kovojo už josios gyvybinius reikalus. Lietuva didžiuojasi, turėdama tokių sūnų, kaip Stasys Butkus. Tai tikrai neeilinis (buvo vyresnis puskarininkas, tarp kitko!) lietuvis pilietis.

Turbūt iš prigimimo Stasys paveldėjo nepaprastą meilę, uolumą, sąžiningumą savo pasirinktam darbui. Jisai sąžiningas su kaupu kaip kovotojas, kaip laikraštinkas ir pagaliau — kaip žmogus. Ar tai ne viena iš didžiųjų dorybių!

Mums šiandien tenka atiduoti pagarbą mūsų šiam jubilijatui, ir mes jaučiame, kad su mumis visi buvę Lietuvos kariai — Kario skaitytojai!

Taigi, pagal lietuviškosios kariuomenės komandą ir sakome:

— Ramiai! Pagarbą tiesiog!

Juozas Valtys

MES GYNĖME TĖVŲ ŽEMĘ

Vaikystės dienų prisiminimai

(Tęsinys iš pr. nr.)

Vėliau atvažiavo moterys kaimyno raišu arklių (vienintelis ir buvo kaime likęs po šios nakties), sudėjo abu naujus karstus. Kelios senosios pasiėmė švento vandens ir grabnyčias. Visi jie pasukė į miškus, palikdami mus kelių senučių globai, kad nepasektume išvykusių... Liko verkiančios kelios moterys ir maži vaikai...

Po kelių dienų pradėjo grįžti mergaitės. Jos pasakojo, kad suželstieji visi gyvi buvo nuvežti į Panevėžio "lazaretą". Tik jos ten palikusiai prie sužeisto sūnaus vieną kaimynę. Iš Panevėžio jos grįžusios pėsčios, nes "mašina" (traukinys) veža tik sužeistus ir į frontą. Vyrų ir arklių dar nebuvo.

Gal daugiau dviejų savičių pradėjo, kol pradėjo grįžti vyrai su arkliais. Vieni jų grįžo nuo Kalkūnų, kiti jau net iš Dvinsko. Jie visi grįžo išvargę ir purvini. Vieni jų buvo pasirišę rankas, kiti iš vežimų išlipo tik su lazda. Su jais grįžo ir visos likusios mergaitės.

Su kaimo paskutiniaisiais vyrais grįžo ir mano tėvas. Vienmarškinis, arklių vedinas. Švarkas likęs tos nakties kautynėse už Kuklių km., o vežimą sudaužęs patrankos sviedinys. Arklys visai atsitiktinai išlikęs sveikas, nes tuo metu buvo atkinkytas pasiganyti. Kitą dieną mūsų arklys vežęs sužeistuosius į Obelių ligoninę ir pas tėvelį sugrižęs tik vakar rytą. Su tėveliu grįžo ir kaimyno piemenukas, 10 m. vyras, visą laiką važiavęs savo kaimo arkliais, kur tik buvo reikalinga. Jis buvo pats išdidžiausias, nes buvo netik prie Dvinsko, bet net ir Utenoje, Panevėžyje. Visur važiuodavęs kaip didelis su mūsų kaimo mergaitėmis, nes vyrai gyvenė tik apkasuose...

Sugrižo pagaliau ir vyrai iš "lazareto". Vienas jų su medine koja, o kitas — be akies. Tada susirinko visas kaimas ir išlygino visus karo nuostolius. Vienam mano kaimynui grūdais nupirko arklių, paprastą, tokį nuplikusiais rudais šonais, bet vis tik arklių, kokį anuo metu galėjo gauti. Senasis kaimyno arklys išėjosi mūsų pačių miške, jis krito vedant išvežti sužeistiesiems. Kaimas sudėjęs po ratą

JUOZAS RATUOKLIS

įtaisė ir mano tėvui šio kias tokias vežėčias su luobiniais šonais, nes visos lentos nuėjo sudegusiam kaimyno klotimui...

Buvo jau ruduo. Vieną sekmadienį mane tėvas pasiėmė į bažnyčią. Ėjome pesti. Kai pavargdavau, nešdavau ant pečių. Užėjome į kapines. Jis privedė mane prie naujai supiltų kapų eilės. Visi jie buvo nauji. Suklaupėme ir drauge sukalbėjome maldas. Jei mamai dar rasdavau pasiteisinimų, kad jų nemoku, tai dabar sekiau kiekvieną tėvo žodį, nes jo veidas buvo rimtas ir drebėjo. Tokiais atvejais su tėvu juokauti nebedrįsčiau. Paskui tėvas pabučiavo žemę, jų kapo žemę pabučiavau ir aš. Po to mano tėvas pasakė man, ko verkė visas kaimas. Jis parodė dviejų jaunų vyrų kapus, vyrų, kurie buvo iš kaimyninių kaimų, vyrų, kurie kartais mane vaišindavo kriaušėmis ir obuoliais. Jie anomis "giesmių" naktimis bolševikų granatos buvo sudraskyti šalia mūsų kaimo miškų... Pasakė man tėvas, paklūpdė dar kartą pabučiuoti žemę.

— Sūnau, jie žuvo ažu mūsų žemę. Ir aš tave lengviau čia matysiu, ne P. vietoje.

Jis kirtu man ryškė per kojas.

— Atsimink. Tu pabučiavai jų kapus. Atsimink, kai užaugsi.

Ir jis mane pabučiavo, šluostydamas savo ašarotas akis.

Vėliau jis man pasakė ir apie kitus kapus. Kai kurie tų vyrų dar išvakariai buvo pas mus užėję, jie šokdino mane ant kelių ir vakare drauge su tėvu išėjo į mišką. Jie buvo visi iš toli. Kai kurie net iš Zemaitijos. Jie visi išėjo drauge aną vakarą, kai rytą jau "giedoją" patrankos ir mano apylinkė buvo laisva.

Tuojuo pradėjo rinktis daugiau žmonių. Į kapines susirinko visi. Jie daug kalbėjo prie tų kapų, ir man jie visi buvo nuobodūs savo kalbomis. Mačiau, jog kiekvienas iš minios lenkėsi ir bučiavo kapų žemę, naujai supiltų kapų žemę, o aš vis pabraugdavau rankute per savo blauzdas...

—o—

Praėjo daug metų. Mes rinkdavomės prie tų kapų. Vėliau atsirado vienodi cementiniai kryžiai, su vardais ir be jų. Ten mes jausdavomės visi savi, vienu namų vaikais. Ir kai tauta neteko laisvės, tie patys senieji vyrai mums jauniems pasakė labai ne daug: "Dabar atėjo jūsų dienos". Ir vėl mano parapijos kapinėse atsirado nauji kapai, nes tada visi suprato, kodėl mums liepė pabučiuoti šių kapų žemę... Tai buvo tautos priesaika savo žemei. Tylai, bet visuotina ir nebeatšaukiama.

(Pabaiga)

LIETUVOS VIETINĖ RINKTINĖ...

(Atkelta iš 183 psl.)

viui". Šiais žodžiais p. Birontas griaua paskutinį savo argumentą ir po šituo jo žodžiu visi jo tvirtinimai ir visa jo sofistika nustoja ne tik reikšmės, bet ir — prasmės. Noroms nenoroms kyla klausimas: tai kasgi čia yra? kolaboracija iš altruizmo ar p. Bironto cituotas posakis apie Dievą ir protą?

V. R. reikalas šiandien yra jau istorijos dalykas. Šiandien, tam tikro laiko perspektyvoje, galima būti vienos ar kitokios nuomonės apie to žygio reika-

lingumą ir naudingumą, bet, kad V. R. būtų nukrypusi nuo lietuviškos linijos, — to įrodyti ir p.p. Birontai negalės. Kaip visa lietuvių tauta ir V. R. žiūrėjo į vokiečius, kaip į okupantus, o okupantas lieka okupantu, koks jis bebūtų — rudas ar raudonas. Tarp abiejų didelio skirtumo ir nebuvo. Kad skirtumą pamatyti, įvertinti ir iš to padaryti atitinkamas išvadas reikalinga būti — Birontu.

Priimkite, p. redaktoriau, mano pagarbos pareiškimą.

O. Urbonas

LIETUVIŲ KARIŲ GYVENIMAS 1952 M.

Bal. Brazdžionis, Chicago, III.

Daug mūsų brolių jau tampa JAV kariais. Jų gyvenimas karių gretose yra labai įvairus ir visokių išgyvenimų pilnas. Plačiau aprašyti yra neįmanoma, tenka tik kai kuriuos paminėti. Ypač mums labai gaila tų jaunų vyrų, kurie jau paguldė savo galvas už Pasaulio Laisvę, kurie liko invalidais visam gyvenimui, kenčia nelaisvėje. Pirmiausiai pagerbsime ir tylos minutę prisiminsime žuvusius:

— Kpt. Albinas Venskus, kilęs iš Chicagos, žuvo Anglijoje, bombonešio avarijoje;

— Vilimas Klimauskas, iš Detroit, Mich., nuskendo su Hobson laivu;

— Edvardas Toraitis, iš Wilkes-Barre, Pa., žuvo Korėjoje, fronte;

— Sargybų kuopos gyd. Tekorius mirė V. Vokietijoje;

— Leoanrdas Eisminas, kilęs iš Detroito, krito Korėjos karo lauke.

Tehūna jiems lengva pasaulio žemė, už kurios laisvę savo gyvybę atidavė!

Karių išgyvenimai, atostogos ir tarnyba

Karys Pr. Sutkus, esantis Vakarų centriniame fronte Korėjoje, savo išgyvenimus pažymi:

— Pirmoji naktis Korėjos fronte praėjo gana šiurpulingai. Pergventi vaizdai keliaujant per Korėjos žemę, per jos miestus sudarė neįprastą mano vaizduotei reginį, kuris neišdils niekuomet iš atminties. Šaltos ir drėgnos naktys mane supė, bet miegamasis maišas saugojo nuo ligų. Po trijų dienų buvau paruoštas vykti į trečiosios divizijos plotus, aukščiau 38 paralelės. Čia jau artilerijos triukšmas ir lėktuvų burzgimas liejasi į vieną akordą...

Lietuvis žvalgas Korėjoje Juozas Ažukas, kilęs iš Chicagos savo išpūdžiuose sako:

— Žiemą Korėjoje turėjome šaltą net iki 35 laipsnių, tačiau turime labai gerus šiltus drabužius, palapines šildom krosnelėm. 20 kartų buvau žvalgyti užfrontėn. Ten žymėjom, kur reikės amerikiečiams žygiuojant statyti tiltus, taisyti kelius ir kt. slapta žinias. Laimingai grįžau į frontą.

Eskadrilės vadas Korėjoje, leit. Antanas Kulegoskis, jau virš šimto skridimų padaręs Korėjoje, štai ką pasakoja:

— Amerikoje gyvenantieji nenujaučia visos Korėjos karo reikšmės. Ten vyksta tikros ir žiaurios kau-

tynės. Naikintuvai turi ribotis 40 tūkstančių pėdų aukštyje. Man teko išbūti ore 7 šimtus valandų. Ne kartą lėktuvą buvo pašovę raudonieji. Teko susikauti eskadrilėje iš 80 amerikiečių lėktuvų su 58 raudonaisiais. — Leit. Kulegoskis yra kilęs iš Catawissa, Pa., ir gavo jau pora atžymėjimo ženklų.

Sužeistas Korėjos fronte karys corp. Jonas Gričius, išbuvęs pusantūrų metų kautynėse karinėje policijoje, pasikalbėjime su spaudos atstovu pareiškė:

— Dirbant karinėje policijoje, labai dažnai teko sugauti komunistų, atskirų pavienių asmenų. Daugelio jų supratimas apie komunizmą labai savotiškas. Jie mano, kad kai ateis komunizmas, bus visų bendra nuosavybė, jis galės imti, kas patinka. Korėjiečiai gana tamsūs — dauguma beraščių, todėl jie lengvai pasiduoda raudonųjų propagandai.

Karys V. Jasinevičius, šiuo metu esąs Korėjoje JAV kariuomenės daliniuose, rašo:

— Labai pasiilgau lietuviško žodžio. Grįžęs tikriausiai nebemokėsiu nei lietuviškai kalbėti. Taip pasiilgau jūsų ir įprastos civilizacijos. Korėjiečiai yra neturtingi ir jų skurdą matant, net širdis skauda...

Vytautas Pačkauskas, baigęs radaro mokyklą ir gavęs radaro mechaniko laipsnį, išvažiavo į Europą. Išvykdamas jis savo šeimai ir lietuviams tarė:

— Esu laimingas, kad galiu grįžti į Europą, nes tikiu, kad netolimas laikas, kada žlugus bolševizmo sistemai, bus išlaisvintos pavergtos Europos valstybės ir jų tarpe mūsų Tėvynė Lietuva. Aš norėčiau būti vienas iš tų laimingųjų, kuris greičiausiai galėčiau pamatyti savo mylimą Tėvynę...

Gediminas Stasiukynas, iš Brooklyn, N. Y., JAV kariuomenėje jau yra baigęs medicinos karinę mokyklą ir dirba vienoje aviacijos bazės ligoninėje.

Iš Chicagos trys Montvidai yra JAV kariuomenės karininkai, pasižymėję II-me pasauliniame kare, dabar tarnauja įvairiose srityse.

Pfc. Vitas Gruzdis, turėdamas gražų balsą, dainuoja kartais kareivių ir karininkų klubuose, tarnaujamas 5 armijoje, baigęs karinę tarnybą ir grįžęs į Chicago gilins meno studijas. Jis čia prieš karinę

prievozę labai gyvai visur buvo pasireiškęs.

Sgt. Juozas Kiela iš Korėjos jau grįžta į JAV ir čia baigs karo tarnybą.

Pfc. V. Masaitis, dabar dar esąs Korėjoje, lankėsi Japonijoje.

Karys Vytautas Pereckas iš Prancūzijos rašo, kad jis buvo nuvykęs net į Islandiją ir Grenlandiją karinės tarnybos reikalais.

Jonas Stasaitis, prieš pusantūrų metų pašauktas JAV armijon, Korėjoje buvo sužeistas ir dabar randasi Pusan uoste, saugoja armijos transportus. Jis labai pasigenda lietuviškos spaudos. Džiaugiasi, kad netrukus galės grįžti į JAV.

Jonas Vasiliūnas, tarnaujamas aviacijos dalinyje, jau išvyko į Korėją ir tenai gyvena karių stovykloje, mokindamas karius sporto dalyką.

Didžiuose JAV kariuomenės manevruose dalyvavo: Ged. Drabūnavičius, T. Koppas. Atominuose bandymuose: A. Gudas, Bartkus, Vileikis ir Montvydas.

Kaz. Grubinskas, bostonietis, kuris dabar yra Korėjoje, divizijos generolo buvo apdovanotas bronzos žvaigždės medaliu už išgelbėjimą 4 karių gyvybes pirmose fronto linijose. Seržantas Vytas Povilaitis apdovanotas už pavyzdinę elgesį, gabumą ir ištikimybę. Jis tarnauja nuo 1941 m. JAV kariuomenėje. O pfc. Erikas Jasiukaitis generolo buvo dvigubai atžymėtas už gerą tvarkingumą.

Neseniai išvyko į JAV kariuomenę: iš Chicagos Jonas Vaišvila, Algis Dumbrys ir Br. Mikėnas, iš New Yorko A. Jankauskas, iš Detroito Algis Baranauskas, iš Clevelando Vikt. Peteris ir Mintautas Sodeika, iš Cicero Zenonas Grižaitis išvykta į Japoniją.

Grįžo iš Korėjos į Chicago: H. Lisauskas, C. Zalnieriūnas, o Philadelphiajion Alg. Česonis. Aviacijos daliny tarnaujamas Juozas Petraitis turėjo nelaimę, sužeistos abi kojos. Jis skraidė tarp Japonijos ir Korėjos. Dar aviacijos tarnyboje esą lt. A. Vaitekūnas iš New Yorko ir kadetis J. Pachankis.

Pvt. Vytautas Kamentavičius, dabar gyv. karių stovykloje Louisiana valstijoje, išvyksta į Europą. JAV sąžiningai eina pareigas: L. Stepulevičius, L. Moskeliūnas, Ricardas Bartašius karo laivyne. Grįžo iš tarnybos pfc. V. Yatulis, Krikštopaitis ir kt.

Čia buvo palesti mūsų kariai, kurie apie savo išgyvenimus pasiskelbė lietuviškoje spaudoje. Būtų gera, kad tie, kurie dar nepaminti, parašytų "Kariui". Norėtus, kad kariai, atvykę atostogų, susirįštų su

KARINĖS IR KITOKIOS ŽINIOS

Korėjoje reikės ilgiau likti

Nežiūrint prieš rinkimus duotųjų daugelio pažadų, grynai dėl ekonominių sumetimų kariai iš Korėjos ne taip greitai grįš, kaip buvo galvota. Pagal taškų sistemą, kad išvyktų iš Korėjos, reikėjo 38 taškų, o dabar reikės turėti 40 taškų. Armija dėl sumažintų sumų neturinti pakankamai vyrų, kad pakeistų atlikusius savo pareigą kovos lauke.

Smūgis laivyno pėstijai?

Marinų korpo karininkai reiškia susirūpinimą Eisenhowerio laimėjimu. Iše, dar būdamas Vyr. Štabo viršininkas, išpėdinėjo, kad valstybei nereikia dviejų žemyno kariuomenių. Jo nuomone, marinai tegalėtų būti palikti kaip maži į pakrantes išsikėlimo vienetai ir kaip ant karinių laivų esanti karo policija.

Išsikėlimo valtys iš plastikos

Bremerton laivų statyklose, Washington valst., yra statomi nauji maži iš plastikos gaminti išsikėlimo laivai. Pastebima, kad šie laivai yra nepaprastai stiprūs; o juos taip lengva sutaisyti, lyg prakirstą auto kamerą. Jų pagaminimas esąs žymiai pigesnis, negu tokio pat tipo metalinių ar medinių valčių.

Milžiniškas sunkvežimis

JAV Armija jau turinti naują amfibiniams tikslams skiriamą sunkvežimį, vadinamą "barc", su 10 metų aukščio ratais. Jis gali pavežti 60 to krovinį iš laivo į krantą, kai nesama tinkamų laivams sustoti krantinių.

Galimi svarbūs pakitimai gynybos ministerijoje

Eisenhowerio karinių studijų grupė nagrinės iš esmės dabartinę Gynybos Ministerijos struktūrą, atsižvelgdama į atominio ginklo panaudojimo galimybes. Todėl laukiama, kad taupumo sumetimais bus "karpomi" kai kuriose srityse iš-

spaudos atstovais, "Kario" bendradarbiais ir pasipasakotų savo išgyvenimus, vargus ir nelaimes. Būtų gera, kad lietuviai likę ramioje pastogėje, savo kariams pasiųstų spaudos, su jais susirašinėty. Tada gal nesimatytų ir to skundo, ir to ilgesio savųjų, tatau dažną sustiprintų dvasioje ir suteiktų paugodos.

pūsti etatai ir siūloma pertvarkyti visą organizaciją.

Keista torpeda

Naujoji torpeda NAVY, pati ieškanti taikinį tuoj po šūvio, prieš nukrypdoma į taikinį padaro 3608 apskritimą. Kai torpeda sukasi, pradeda veikti jos specialūs į taikinį vedą įrankiai.

Kiniečių artilerija tobulėja

Greičiausia dėl kovose įgyto patyrimo ir dėl sovietų artilerijos mokytojų sugebėjimų kiniečių artileristai visiškai prilygsta savo mokytojams ir taiko tiksliai ir skaudžiai.

Jų didieji pabūklai yra saugojami 5 mtr. storumo iš akmens, žemių ir baslių pagamintų bunkerių, kurių negalį pramušti nei amerikiečių artilerijos sviediniai, nei normalios bombos.

JAV armija turėsianti savo aviaciją

JAV Armija (suprask: žemyno kariuomenė) pranešė, kad ji sukurianti savo atskirą aviacijos šaką, kuri susidėsianti iš apie 2.200 mašinių. Vyriausį vaidmenį čia vaidinsią helikopteriai. Dėl šitokio Armijos išplėtimo Karo Aviacijos sąskaiton jau susitarta su Aviacijos vadovybe. Pastebėtina, kad Armija jau seniai stengėsi išikurti savąjį "paramos iš oro" junginį, reikalingą pėstininkams rengti. Tačiau taktinė ir visa kita aviacija ir toliau liekanti visiškoje Karo Aviacijos žinioje.

Prancūzų Indokinijos armija skaičiuose

Neperseniai prieš Indo-Kinijos sukilėlius Prancūzijos pravestasis priešpuolis, vadinamas "Lorraine", greičiausia nedavė norimų vaisių: nepavyko sunaikinti ar paimiti nelaisvėn priešo gyvosios jėgos.

Sukilėlių eilėse šiuo metu piskaitoma 320.000 vyrų taip paskirstytų: 6 reguliarios divizijos — 70.000 karių; atskiruose pulkuose batalionuose veikia 50.000 vyrų; 200.000 kovotojų yra nereguliuose partizanų daliniuose.

Prieš šias jėgas prancūzai turi pastatę: 50.000 prancūzų, 60.000 šiaurinės Afrikos kovotojų, 25.000 negrų iš savo Afrikos kolonijų, 16.000 iš Svetimšalių Legijono, kurio 40% sudaro vokiečių kilmės vyrai, ir 80.000 vietnamiečių.

Samprotaujama, kad šios prancūzų jėgos negalincios pačios vienos sumušti sukilėlių kariuomenės,

nuolatos gaunančios paramą iš Kinijos.

SOVIETAI PASIRUOŠĘ

Britų strategai esą įsitikinę turį rimtų duomenų tvirtinti, jog Rusija jau baigusi savo karinius pasirengimus apsiginti nuo Vakarų puolimo. Tikima, kad Sovietai dabar nukreipę visą savo dėmesį sustiprinti radaro ir kitus gynybos įrengimus Tol. Rytuose.

ŽVILGSNIS ATEITIN

— Lėktuvai iš stiklo. Northrop Aircraft atlieka bandymus su iš stiklinės medžiagos gamintais lėktuvais, kurie būtų nepaprastai atsparūs bet kokiam karščiui, dėl vis augančio lėktuvų greičio.

— Sprausminis sunkvežimis. Boeing Airplane Co. jau pagamino naują 10 to sunkvežimį, varomą sprausminio variklio principu.

— Nauji vaistai. Medicinos skyrius, kuris domisi senu amžiumi ir iš to išplaukiančiomis ligomis, pagamino taip angliškai vadinamą geriatric-productą, t. y. tokius vaistus, kurie kovos su pasenėjimo ligomis, kaip arterijų sukalkėjimu. Žinovu nuomone, ateityje šie vaistai konkuruos su antibiotikų grupės vaistais.

KARINĖS ĮVAIRENYBĖS

Etiketo vadovėlis kareiviams

Italijos Vyriausias Štabas netrukus išleidžia savo armijos vyrams privalomąjį skaiyti ir tai, kas ten pasakytą, taikyti gyvenime 118 psl. gražaus elgesio vadovėlių. Tikimasi, kad italas kovotojas bus mandagiausias kareivis visame pasaulyje.

Štai keletas patarimų: "nerašyk ant sienų, nespjauk ant stalo paragautą per karštą valgį, negrok armonika, kai kiti išvargę stengiasi užmigti". Apie moteris ten taip pasakytą: "moteris nėra nė kiek žemesnis padaras už vyrą, tik ji yra skirtingos sudėties".

Žiūrėk savo orumo!

Armijos vadovybė nepatenkinta dėl girdų, kad kai kurie karininkai, stengdamiesi sukelti didesnes pinigų sumas labdarybės tikslams, atnešą eiliniams kareiviams pusryčius į lovas, išleido šį potvarkį, draudžiantį karininkui atlikti šiuos veiksmus kad ir labdaros tikslams: "Karininkai neprivalo leisti, kad juos su drabužiais eiliniai įstumtų į maudymosi baseiną, ... kad karininkai voniose praustų eilinius, ... kad karininkai nosimi stumtų gatvėje žemės riešutą (peanut) ... kad karininkai leistųsi apmėtomis pyragaičiais..." Armijos vadovybė pareiškė, kad "nežiūrint bet kokių tikslų, toks elgesys parodas išimtinai prastą skonį".

MARGIEJI LAIŠKELIAI KARIUI

SVEIKINA KARI

Lapkričio 23-sios — Lietuvos Kariuomenės įsikūrimo sukaktuvių proga mielam tremtiniui KARIUI siunčiu mažą 8 dol. auką ir nuoširdžiai linkiu, kad jis nesukluptų lietuviybės sargyboje, kaip dažnai atsitinka su mumis. Trokštu, kad jis nesustodamas lankyto mus, išblaškytus po visus pasaulio kampus ir stiprintų lietuvišku žodžiu ir lietuviška dvasia, kol sugrįšim į savo mielą Lietuvą, kad ir su gerokai jau pražilusiais plaukais.

Bronius Usas

Chicago, 1952. XI. 12.

—o—

Mielas KARY,

Siunčiu Tau prenumeratos 4-rių dolerių čekį už 1952 metus. Prašau ir toliau mane lankyti šiuo adresu:

Sr. Ing. VLADAS VENCKUS,
Ave Alayon 6 oeste
Maracay, E-do Aragua,
VENEZUELA. — S. A.

Gerb. Kario leidėjams - redakto-

DR. V. AVIZONIS,

90 E. 60th St., New York City
Sveikina visus

KALĖDŲ ŠVENČIŲ
ir
NAUJŲJŲ METŲ proga

—o—

KAZYS ir ALVINA BUIVYDAI,
Alliance Crystal Coctail Bar,
80 St. Marks Place, New York
Sveikina savo pažįstamus ir
lankytojus

K A L Ė D Ų
ir
NAUJŲJŲ METŲ proga

—o—

ANTANAS VIKRIKAS,

Mėsos Krautuvė,
125 Grand St., Brooklyn, N. Y.
Sveikina savo pažįstamus ir
kostumerius

KALĖDŲ ŠVENČIŲ
ir
NAUJŲJŲ METŲ proga

riams ir mieliems skatytajoms bei rėmėjams linkiu

LINKSMŲ KALĖDŲ ir LAIMINGŲ NAUJŲJŲ 1953 METŲ!

Su tikra pagarba ir geriausiais linkėjimais

Jūsų

Ing. Vladas Venckus

Red. pastaba. Ponui inž. Vl. Venckui nuoširdžiai dėkojame, kad jis surado būdą atsisteisti. Kartu jį prašome padėti ir kitiems Venezuele esantiems KARIO prenumeratoriams atsilyginti. Jam ir kitiems venezueliečiams mūsų geriausi linkėjimai švenčių proga.

—o—

Mielas Kary,

Paskaitęs Jūsų kvietimą praeitame numeryje, skubu atlikti savo pareigą, pasiūsdamas 5 (penkių) dol. Money Order. Tie pinigai paskirsto: 4 doleriai už prenumeratos pratęsimą 1953 metams ir 1 dol. kaip auka. "Kari" prašau man siuntinėti senu adresu.

Mielam "Kariui" linkiu linksmy švenčių ir sekmingų 1953 metų.

Jūsų

St. Virpša

Chicago,
1952. XII. 6.

Red. pastaba. St. Virpša yra vienas iš pirmųjų, atsiliepęs į mūsų paskelbtą prenumeratos vajú 1953 metams. Kviečiame visus nedelsti, nes tik su talka galime pasiekti to, kad KARIO egzistencija būtų galutinai užtikrinta. Senieji prenumeratoriai verbuokite ir naujus skaitytojus. Kalėdų švenčių proga kaip dovaną užprenumeruokite KARI savo artimiesiems.

Vienas asmuo iš Europos paieško maj. J. MAŠIOTO ir kap. V. STANAIČIO.

Jie prašomi atsilygti: ATSPINDŽIAI, 1512 S. Komensky, Chicago 23, Ill.

KARYS UŽBAIGIA METUS

Su šiuo numeriu KARYS užbaigia metus. Šiais metais išėjo devyni žurnalo numeriai, kurių kompletas, įskaitant viršelius, sudaro 232 puslapius. Jei tuos puslapius sulauzytume į knygos formatą, tai išeitų 464 puslapiai. Būtų gana didelio formato knyga, kuri pagal žinomą kainas kaštuotų nemažiau 5 dolerių. Vadinasi, "Kario" prenumeratoriai, sumokėję metams 4 dolerius, nors šiais metais dėl ekonominių sunkumų trys žurnalo numeriai ir nepasirodė, nėra nuskriausti. Sekančiais metais "Karys" numato, įtraukdamas į savo darbą naujas jėgas, sutvirtėti, todėl seniesiems prenumeratoriams nėra jokio pagrindo delsti atnaujinti savo prenumeratą 1953 metams.

Ir šį kartą privalome konstatuoti, kad dar ne visi skaitytojai yra atsisteisę už 1952 m. Labai prašome atsisteisimą įvykdyti dar šiais metais, nes prieš metų pabaigą ir mes privalėsime galutinai suvesti savo sąskaitas su spaustuvu.

Dėkingi esame rėmėjams - aukotojams, kurie kad ir mažomis sumomis stiprina KARI ne tik ekonomiškai, bet ir morališkai, nes tuo įrodo savo troškimą, kad "Karys" gyventų. Šį kartą aukotojų turime tokią eilę:

Br. Usas iš Chicagos	\$8.00
J. Bubelis iš Chicagos	2.00
P. Račiūnas iš Chicagos	2.00
St. Baniulis iš Chicagos	1.00
J. Andrašius iš Putnam, Conn.	1.00
J. Balsiukevičius iš Easthampton, Mass.	1.00
M. Gečiauskas iš Manchester, Conn.	1.00
D. Budrys iš Hoboken, N. J.	1.00
P. Simanauskas iš Athol, Mass.	1.00
St. Virpša iš Chicagos	1.00

Aukotojams nuoširdžiausia mūsų padėka.

Kalėdų švenčių ir Naujųjų Metų proga sveikina savo skaitytojus, bendradarbius ir bičiulius ir linkiu geriausios sekmės

Jūsų

KARYS

680 Bushwick Ave.,
Brooklyn 21, N. Y.

K A R Y S

JAV GYNYBOS IŠLAIDOS FAKTŲ ŠVIESOJE

Nėra abejonės, kol Vakarų civilizacijai grąšina komunizmas ir Korėjoje vyksta karas, tad nežiūrint, kad JAV prezidentu yra išrinktas gen. Eisenhoweris, krašto gynybos išlaidų nepavyks žymiai sumažinti.

Šios grėsmės akivaizdoje negalima mažinti kariuomenės, nes ir dabartinis po ginklų stovinių vyrų skaičius nėra pajėgus išmesti kiniečius anapus Jalu upės.

Praejusių metų biudžete ginklavimuisi skirta 52 milijardai (amerikonai vadina — bilijonais) dolerių. Ši suma yra lygiai $\frac{2}{3}$ viso JAV biudžeto.

Išsiūbavusioje rinkiminėje kampanijoje buvo daug kas žadama, bet ar gen. Eisenhoweris sugebės "nukirpti" gynybos sumas — yra didelis klausimas. Štai to priežastis: a) visos kainos modernios ginklams yra nepaprastai išaugusios, kurių niekas negalės sumažinti; b) nepaprastai padidėjusios išlaidos ryšium su patiriamais Korėjoje nuostoliais ir plačiai vykdomu šaltuoju karu visuose kontinentuose; c) nepaprastai skubus reikavimas naujais atominių, elektroninių ir supersoninių ginklų, kurie labai ir labai brangūs. Ginklavimosi išlaidas geriausia pavaizduos šie pavyzdžiai:

Vienam kariui apginkluoti ir per metus išlaikyti išeina apie 12.700 dolerių, į šią sumą neimant vidurkio, kiek JAV kainuoja sąjungininkų armijoms paremti. Dabartinė suma yra 41% aukštesnė už 1943 metų vidurkį ir lygiai dviguba, negu 1941 metų suma kariui išlaikyti, kai JAV įstojo į II-jį Pasaulinį karą.

O kiek kainuoja ginklai? Antrajame Pasauliniame kare vieno lėktuvo naikintojo pagaminimas atsiėjo 54.000 dolerių, šiuo metu 375.000 dolerių arba septynius kartus brangiau, negu prieš 10 metų. Prieš 10-tį metų tanko pagaminimas reikalavo 75.000 dolerių, dabar — 300.000 dolerių. Laivas naikintojas dabar kainuoja 40.000.000 dolerių, palyginus su tada kainavusiu tik 7 milijonus dolerių. Eiliniai kario batai dabar kainuoja \$11.00, o II-jame pasauliniame kare tik \$6.00.

Šie keli vaizdūs pavyzdžiai ir ne ekonomistui suteikia labai aiškų kainų kilimo vaizdą, kurio tur būt niekas nepajėgs numažinti. Bet tai ne viskas, kas kliudo apkarpyti karinį biudžetą.

Atlyginimas, maistas ir kelionės išlaidos dabar išlaikomai 3.5 mili-

jonų vyrų armijai metams siekia 11 bilijonų dolerių! Ir tai maždaug 22% visų biudžetinių sumų. Reikia, kol nebus sumažintas karių skaičius, tol negalima šios pozicijos apdailinti. Net priešingai, esama pagrindo galvoti, jog šios sumos kilsiančios.

Dabar pažvelkime į aviacijos išlaidas. Metiniame biudžete šiai ginklų rūšiai skiriama 9 bilijonai dolerių arba 20% visų karinių sumų. Ne paslaptis, jog JAV turi skubėti, kad prisivytų Sov. S-gą ir Angliją sprausminių lėktuvų gamyboje. Ir ne tik pasivytų, bet ir pralenktų. Štai aviacija užsakė naujų greitesnių už garsą lėktuvų. Ji jau gavo pirmuosius B-52 tolumo skridimo bombonešius. Vos keletas šimtų B-47 vidutinių bombonešių tėra naudojami, o tūkstančiai mašinių dar tebėra gamybos įmonėse.

Laivynas šaukia naujų bombonešių nardlaiviams naikinti ir naujų sprausminių naikintojų išsiplėtusiai aviacijai papildyti.

Sausumos kariuomenė prašo, reikalauja naujų transporto, tiekimo ir lėktuvų tanklaivių, savo parašutinkų daliniams sustiprinti.

Neužmirškime, kad visos trys ginklų rūšys koordinuotai ir plačiai vykdo vairuojamų sviedinių (gided missiles) gamybą. Ligi šiol šiai programai įgyvendinti buvo išleidiama daugiau milijardo dolerių, ir ji smarkiai plečiama.

Korėjoje netektieji lėktuvai privalo būti pakeisti, o kur tam galas?

Sausumos kariuomenės artilerijai išleidžiama 8.2 milijardo dolerių arba 18% karinio biudžeto. Įvedami vis nauji patobulinimai, kurie reikalauja vis daugiau dolerių. Šiuo metu esą jau pagaminta 10 atominių artilerijos pabūklų. Ir tai vos tik pirmasis žingsnis pakeisti senąją artileriją atomine.

Operacijos, konstrukcijos, tyrimai, tobulinimai paima iš biudžeto 17 bilijonų dolerių arba 37% gynybai skiriamų sumų. Ir šioje srityje beveik nebus imanoma sumažinti išlaidų. Jos plėsis. Aišku, juo ilgiau karas tęsiasi, tuo daugiau reikia pinigų jam užbaigti.

Šis trumpas žvilgsnis ir mūsų skaitytojams parodys, kad JAV karinis biudžetas tikrai nėra lengva sumažinti, kol nebus sunaikintas visų žmonijos nelaimių šaltinis — Kremlius diktatoriai su Džugašviliu priekyje.

Pagal U. S. N. W. R.

KARIO skaitytojai kviečiami vajas talkon

Su sekančiu numeriu KARYS užbaigs savo varginą šių metų kelią, kuris, kaip žinote, nebuvo rožėmis klotas: vidurkelyje dėl sutikimų kliūčių buvo stabtelėjęs. Tik mums visiems, Gerb. KARIO Skaitytojams ir prie jo dirbantiesiems, veningai surėmus pečius, jis buvo išgelbėtas iš grėsiančios katastrofos. Dabar pats vyriausias laikas susirūpinti, kad jo sekančių metų kelias būtų eiklesnis. Visiems esamiems KARIO bičiuliams, skaitytojams ir platintojams iš anksto tuo susirūpinusiems, tatau nėra sunku padaryti: — padvigubinkime jo šeimą ir sekančiais metais jis drąsiau ir narsiau žygiuos. KARIO redakcinis štabas tuo tikslu ir kviečia visus talkon, kurion įsijungusiems iki šių metų gruodžio 31 d. suteikia sekančias lengvatas:

1. Kas ligi š. m. gruodžio 31 d. sumokės pilną 1953 metų prenumeratą, tas knygą MEDINIS ARKLYS, kurios oficiali kaina yra 2 dol., gaus nemokamai. Senas skaitytojas, užverbavęs naują skaitytoją, gauna tas pačias sąlygas;

2. Kiekvienas, atsiuntęs keturias naujas 1953 metams pilnas (po 4 dol.) prenumeratas, ištiesiems sekantiems metams gaus žurnalą nemokamai;

3. Kas ligi minėto termino atsiųs adresus trijų naujų skaitytojų, nors prenumeratos pinigai tuojau ir nebus įmokėti, bet bus užtikrinta, jog tie naujieji skaitytojai 1953 metų bėgyje iš karto ar dalimis prenumeratą patys susimokės, tas gaus dovanai knygą MEDINIS ARKLYS.

Visi senieji skaitytojai ar KARIO bičiuliai prašomi tučtuojau įsijungti į šią talką. Užsakymus bei prenumeratos pinigus siųsti tik šiuo adresu:

K A R Y S,
680 Bushwick Ave., Brooklyn 21, N. Y.

PAŽINKIME SUSIVIENIJIMĄ LIETUVIŲ AMERIKOJE

Mūsų naujakuriai, patekę į šią šalį, tuo yra laimingesni už kitus savo likimo draugus, kad jie čia iš karto pateko į nusistovėjusį lietuvių ateivių gyvenimą ir rado visą eilę stiprių lietuviškų organizacijų. Šių laikų mūsų ateiviai, patekę į kitus kraštus, turėjo viską pradėti iš naujo. Jungtinių Valstybių naujakuriams—lietuviams lieka tik prisiderinti ir prisidėti prie esamos visuomeninės veiklos ir naudotis lietuviškų organizacijų teikiama naudom. Tačiau ne visi naujieji ateiviai spėjo gerai pažinti lietuvių sukurtas ir žymius nuopelnų turinčias organizacijas. Tokių organizacijų, kurias arčiau privalu pažinti visiems sąmoningiems lietuviams, be abejoj, yra trumpai vadinamas SLA — Susivienijimas Lietuvių Amerikoje.

Kaip ir daugelio lietuviškų užsimojimų iniciatorių ir įkvėpėjų tarpe matome dr. Joną Šliupą, kurio pastangomis Brooklyne buvo sušauktas 1886 metais balandžio 17 dieną lietuvių darbuotojų susirinkimas. Tame susirinkime buvo nutarta sujungti esamas "lietuviškas draugystes" į vieną bendrą organizaciją, kuri bendromis jėgomis veiktų pirmoje eilėje "lietuviybės labui" ir taip pat teiktų lietuviams visokeriopą paramą.

Jau pačioje pradžioje SLA veteranai pasistatė sau didžius ir, atsižvelgiant į anų laikų sunkumus, istorinės reikšmės mūsų išeivijos gyvenime turėjusius tikslus.

Organizacijos kasoje buvo vos šimtas dolerių, o tos kasos valdytojai jau daro nutarimą — leisti knygas, pirmučiausia — lietuvišką gramatiką. Atvažiuodavo anais laikais į Ameriką kaimo berneliai, daugumoje neraštingi. Jiems reikalingos mokyklos. Ir apie jas Susivienijimas galvojo ir dirbo, kiek tik leido anų laikų sąlygos.

Tautiniu žvilgsniu čia lietuviai buvo skriaudžiami. Jie patekdavo į lenkiškas parapijas. Ir lenkai kunigai stengėsi čia baigti lenkinimo darbą, kuris tuo metu kaip tik Lietuvoje sulenkėjusių kunigų buvo varomas. Reikėjo lietuvius ištraukti iš lenkiškųjų parapijų. Manot, tai buvo lengva? Kaip tik labai sunku. Nes lenkai darydavo įtakos į vietinius katalikų vyskupus, kad lietuviams nuo lenkų nebūtų leidžiama atsiskirti. Lietuviai išeidami iš lenkiškųjų parapijų, sumažintų jų pajamas. O ten, kur užkliudomi kišenius reikalai, ten lenkų

klebonai visados būna jautrūs... Vienas SLA seimų tada nutarė, kad visos kuopos aukotų lietuviškoms bažnyčioms statyti.

Susivienijimas buvo toji visus bendram darbui jungianti ir skatinanti lietuvių veiklą organizacija, kuri visais laikais vaidindavo svarbiausį vaidmenį lietuvių viešame gyvenime.

Pakanka tik priminti, jog viename pirmųjų Susivienijimo seimų, būtent 1888 metais Mahanoy City buvo padarytas pasiūlymas įsteigti "viečną nepajudinamą skarbą", į kurį visi lietuviai nuolatos mokėtų tam tikrą mokesį, o iš jo būtų imami pinigai svarbiems lietuviybės reikalams. Galbūt, kai kas šiandien nusišypsos dėl to "įnešimo" savotiškumo, bet rimtai pagalvojus anų laikų patriotai SLA seime kažin ar tik ne plačiau galvojo... negu dabartiniai darbuotojai, kurie lig šiai dienai nesuorganizavo tokio "skarbo, iš kurio būtų lietuvių vystei pagalba...

Šiandien ypatingai mums skamba pirmųjų SLA darbuotojų nusakyti šios organizacijos tikslai. Ten skaitome:

"... Kožnas lietuvininkas prigulintis ing Susivienijimą, privalo išlaikyti savo naciją, pridurti pagalbą nelaimėje būnantiems savo broliui, vest dievobaimingą gyvenimą ir duot gerą priklođą nuo savęs, taipgi naujai pribuvusiam broliui iš Lietuvos duoti pagalbą".

Jeigu pridėsim, kad Susivienijimui gali priklausyti įvairių įsitikinimų ir įvairių religijų lietuviai, tai turėsim pilną SLA krypties vaizdą. Jam buvo ir dabar yra visi lietuviai lygūs ir pagaidaujami.

Iš senųjų lietuvių laikraščių ir atsiminimų anksčiau čia atvykusių brolių mes žinome, kad pirmieji mūsų ateiviai čia labai nedrąsiai ir nejaukiai jausdavosi. Jie bijojo pasisakyti kas esą ir bijojo viešai lietuviškai prasitarti. Iš čia dalinai ir paeina tolimesnių kartų nutautėjimas.

SLA darbuotojai, tai matydami, darė visa, kad savo brolius padaryti labiau savo jėgom pasitikinčius ir drąsesnius. SLA seimai būdavo didelė visų lietuvių iškilmė. Seimų metu įvykdavo įspūdingi paradai gatvėse ir puošnūs posėdžiai viešbučių salėse. Ypatingai didelės iškilmės buvo surengtos Chicagoje 1906 metais. Eisenoje gatvėse, kaip sako tų laikų

laikraščiai, dalyvavo 13 atskirų draugysčių, pati eisena išsitiesė per dešimtį blokų, vienu kariatų buvo 70, dvi kariatų buvo pakinkytos po ketvertą arklių... — iškilmingame posėdyje kalbėjo ne tik patys lietuviai darbuotojai, bet ir amerikiečiai politikai.

Būdama nešališka, demokratiniais principais tvarkoma organizacija, SLA per visą savo gyvavimą, nors ir daug turėjo kenkėjų, nuolatos augo ir plėtėsi. Ir šiandien SLA kuopas rasime kiekvienoje lietuvių kolonijoje. SLA veikia ne tik Jungtinėse Valstybėse, bet ir Kanadoje. Ypatingai Susiviesijimas daug dėmesio kreipia naujakuriams, kurie turėtų šia organizacija plačiau susidomėti. SLA apdraudžia yra patikimiausia ir lietuviams paranki.

Pr. Ašoklis

GYDYTOJAI SVEIKINA

Savo gimines, pažįstamus, draugus ir pacientus su

KALĖDŲ ŠVENTĖMIS

ir

NAUJAIS METAIS

sveikina

DR. V. PAPROCKAS

* * *

DR. P. L. BAGDANAVIČIUS

185 Clinton Avenue,
Brooklyn, N. Y.

Sveikina visus KALĖDŲ ir
NAUJŲJŲ METŲ
proga

* * *

DR. JANINA SNIEŠKA,

408 Jay St., Brooklyn, N. Y.

Sveikina visus
KALĖDŲ ŠVENČIŲ

ir

NAUJŲJŲ METŲ

proga

* * *

DR. B. VENCIVS
DANTŲ GYDYTOJAS

499 Grand St., Brooklyn, N. Y.

Sveikina pacientus ir pažįstamus
ŠVENČIŲ
proga

... NAUJOS KNYGOS IR LEIDINIAI ...

PASAULIO LIETUVIŲ ŽINYNAS,

redagavo Anicetas Simutis, M. A. Leidėju pažymėta: Lithuanian Chamber of Commerce, Inc. Spaudė Tėvų Pranciškonų spaustuvė, Brooklyn, N. Y. Didelio formato 266 psl. Kaina 5 dol. Užsakymus siūsti knygos redaktoriui: A. Simutis, 138-15—231 Street, Rosedale 10, N. Y.

Ši stambaus formato knyga su-skirstyta į dvi dalis. Bendroji dalis apima svarbesnes lietuvių organizacijas bei įstaigas laisvajame pasaulyje su dabartiniais jų adresais ir praktiško pobūdžio informacijas. Čia randame lietuvių spaudos, dailininkų, menininkų, rašytojų, žurnalistų, įvairių tikybų dvasininkų bei krikščioniškųjų lietuvių religinių bendruomenių adresus ir metrinę, Britų Imperijos, JAV įvairių matų sistemas su palyginamosiomis lentelėmis bei pasaulio šalių piniginių vienetų palyginamoji lentelė. Atskirame skyrelyje čia randame atžymėta ir Jungtinių Tautų Organizaciją su jos padaliniais. — Specialioje dalyje alfabeto tvarka aprašytos 38 pasaulio valstybės, suteikiant davinių ir apie jose gyvenančius lietuvius. Ypatingai plačiai nušviečiama įvairios profesinės galimybės Jungtinėse Amerikos Valstybėse ir sužymima lietuvių profesionalų bei įvairių įstaigų ar įmonių adresai. Suteikiama lietuvių statistika pagal oficialius davinius. Rašoma apie įvairių verslų perspektyvas bei kas žinotina, pasirenkant bet kurį verslą.

Trumpai tariant, ši knyga yra tokia, kokios ligi šiol lietuviai dar neturėjo. Be jos negalės išsiversti nė visuomenininkas, nė dvasininkas, nė kultūrininkas, nė verslininkas, nė bendrai lietuvis, norįs bent retkarčiais pažvelgti kiek plačiau, atseit, neužsidaryti vien tik savo šeimoje.

PO TĖVYNĖS DANGUM. Žodžiai Vytės Nemunėlio, paveikslai Vytauto Augustino. Leidykla pažymėta VAGA.

Tik ką pasirodė žinomo rašytojo Vytės Nemunėlio ir foto menininko Vytauto Augustino vaikams knyga "Po Tėvynės Dangum". Vyt. Augustinas sumontavo seriją vaizdų iš Lietuvos miestų, istorinių vietų, sodybų, gamtos ir vaikų gyvenimo, o Vytė Nemunėlis tiems vaizdams sukūrė turinį eilėraščių. Tokio pobūdžio knygų vaikams mūsų literatūroje dar nebuvo. Tai puikus vaizdų ir žodžių, meninės formos ir auklėjančio turinio kūrinys. Ši knyga bus gražiausia dovana mažiesiems Kalėdų proga.

K A R Y S

Knygos kaina 2 dol. Ją galima gauti, pasiūniant užsakymą su pinigais šiuo adresu: Povilas Ališauskas, 107-17 118 St., Richmond Hill, N. Y. Vladas Butėnas, NUĖJĘ PLOTAI. Eilėraščiai. 32 psl., tiražas 200 egz. Išleista rankraščio teisėmis. Spaudė M. Morkūno spaustuvė Čikagoje.

Romain Rolland: PETRAS IR LIUCIJA. Nobelio premijos laureato romanas. II laida. Išleido Gabija, 335 Union Ave., Brooklyn 11, N. Y. 112 psl., kaina \$1.20.

Liudas Dovydėnas: PER KLAUSUČIŲ OLYTĖLĖ. Lietuvoje valstybinę literatūros premiją gavusio autoriaus apysaka. Išleido Gabija, 335 Union Ave., Brooklyn 11, N. Y. 176 psl., kaina \$2.20.

KNYGOS BIČIULIS Nr. 1. Knygos Bičiulių Klubo neperijodinis leidinys. Siuntinėjamas nemokamai. Kreiptis: Gabija, 335 Union Ave., Brooklyn 11, N. Y.

Pik. J. Petrutis, LAISVĖ GINANT. Išleido VAGA, spaudė "Gabija". Viršelis dail. P. Osmolskio. Atsininimai iš Lietuvos laisvės kovų. 200 psl., kaina 2 dol.

NAUJAS "LIETUVIŲ DIENŲ" NUMERIS

"Lietuvių Dienų" gruodžio mėn. numeris jau pasiekė skaitytojus ir spaudos platintojus. Šio numerio viršelį puošia Danos Nasvytytės išraiškos šokių grupės šokėjos Australijoje. Gruodžio mėn. numeryje telpa apie 40 puošnių ir aktualių nuotraukų iš Lietuvių gyvenimo bei veiklos visame pasaulyje. Rašo: Juozas Audėnas, Dr. V. Bieliauskas, Bern. Brazdžionis, kan. M. Vaitkus, Al. Baronas, J. Bertulis ir kit. Taip pat įdomus ir angliškasis skyrius. Po visomis nuotraukomis parašai duodami abiem kalbomis, tat "Lietuvių Dienos" prielamos ir čia gimusiems lietuviams. Prisiuntus savo adresą, vienas numeris siunčiamas susipažinimui nemokamai. Rašyti: "Lietuvių Dienos", 9204 S. Broadway, Los Angeles 3, Calif.

X. STRUMSKIS,

Lietuviškų Gaidų Leidykla,
322 Union Ave., Brooklyn, N. Y.

Siunčia sveikinimus Kalėdų ir Naujųjų Metų proga savo kostumeriams ir pažįstamiems.

ŠVENTINIAI

SVEIKINIMAI

PRANĖ LAPIENĖ,

Stony Brook, L. I.

Nuoširdžiai sveikina visus

KALĖDŲ ŠVENČIŲ

ir

NAUJŲJŲ METŲ

proga

* * *

KALĖDŲ ŠVENČIŲ

ir

NAUJŲJŲ METŲ

proga nuoširdžiai sveikinu:

gimines, ramovėnus, "Neo-Lithuania" korporantus, Am. lietuvius legionierius, L. Karo invalidus ir visus draugus, prietelius bei bičiulius, išblaškytus po visą pasaulį.

JURGIS KIAUNĖ,

53 Lynch St., Brooklyn 6, N. Y.

Tel. UL 5-2437

* * *

Gimines, pažįstamus ir draugus

su KALĖDOMIS

ir

NAUJAIŠ METAIS

sveikina

senieji ir jaunieji

G I N K A I

* * *

KALĖDŲ ŠVENČIŲ

ir

NAUJŲJŲ METŲ

proga

sveikiname savo sponsorių

Eugeniją Liaugaudienę

ir jos šeimą

Jadvyga, Simonas ir Ričardas

KONTRIMAI

* * *

JONAS GALMINAS,

Draugus ir pažįstamus

sveikina

K A L Ė D Ų

ir

NAUJŲJŲ METŲ

proga.

* * *

Laikrodžių ir brangenybių
Prekyba,

A. ANDRIUŠKEVIČIUS,

485 Grand St., Brooklyn, N. Y.

Sveikina kostumerius ir pažįstamus

Š V E N Č I Ų

proga.

Newarko ir jo apylinkių lietuviai,

jei Jūs norite maloniai praleisti laiką ir susitikti savo pažįstamus, užsukite į marijampoliečio

JURGIO LELEŠIAUS BARĄ,

kuris randasi

23 Warwick Street,
Newark, N. J.

ĮSIGYKITE VERTINGUS "LIETUVIŲ DIENŲ" LEIDINIUS

- "Lietuvių Tautos Kelias", prof. M. Biržiška, I tomas \$3.00
 "Varpai Skamba", St. Būdavo apysaka \$2.50
 "Žemė", poezijos antologija \$4.00
 "Lietuvių Tautos Kelias", M. Biržiška, II tomas (spaudoje).
 "Žinomieji Lietuviai", JAV pasižymėjusių lietuvių biografinis vardynas (spaudoje).

Knygos gaunamos "Kario" redakcijoje, spaudos kioskuose ir leidykloje: "Lietuvių Dienos", 9204 S. Broadway, Los Angeles 3, Calif.

MEDINIS ARKLYS

KNYGA IŠSIUNTINETA

Pirmasis šioje šalyje KARIO leidinys Eric Williams pergyvenimų knyga MEDINIS ARKLYS visiems ją užsisakiusiems — tiek pavieniams prenumeratoriams, tiek platintojams — jau išsiuntinėta. Kas seniau užsisakęs, dar ligi šiol nebūtų gavęs, malonėkite rašyti tik šiuo vienu adresu: KARYS, 680 Bushwick Ave., Brooklyn 21, N. Y.

Siųsdami prenumeratoriams paraginimus, pasiūlėme su specialia tik KARIO skaitytojams padaryta nuolaida įsigyti šią knygą. Ligi šiol tik mažuma ją tiesioginiai iš mūsų užsisakė. Šiuo kreipiamės į visus prenumeratorius paskubėti su užsakymais. Mes, kurie dirbame prie KARIO žurnalo, ir Jūs, kurie esate jo nuolatiniai skaitytojai, esame lyg viena šeima, tad būkite aktyvūs paremti mūsų geras pastangas. Laukiame!

TAUPLYKITE PER PASTĄ. SAUGU IR PATOGU. MES APMO-KAME PASTO IŠLAIDAS.

LIBERTY FEDERAL SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

Philadelphia, Pa.

235 NORTH BROAD STREET
(Temporary Address)

New Building Under Construction
at 202-04 North Broad Street
STATEMENT OF CONDITION
AS OF DECEMBER 31, 1951

ASSETS

First Mortgage Loans	\$8,316,834
Improvement Loans	25,543
Loans on Savings Accounts	82,997
Federal Home Loan Bank Stock ..	175,000
Cash on Hand and in Banks	1,112,033
Office Building and Equipment ..	166,666
Parking Lot — 1415 Race Street ..	22,723
Deferred Charges and Other Assets	15,791
TOTAL	\$9,917,587

LIABILITIES

Members' Share Accounts	\$8,428,470
Advances—	
Federal Home Loan Bank ...	850,000
Loans in Process	55,431
Other Liabilities	10,311
Employees' Retirement Reserve ..	22,077
Other Specific Reserves	3,520
General Reserves	\$295,500
Surplus	252,278
TOTAL	\$9,917,587

CHARLES S. CHELEDEN, President

ŠI LIETUVIŠKA ĮSTAIGA — SAUGIAUSIA VIETA JŪSŲ INDELIAMS.

KARIO atstovas Brazilijoje yra:

MELDUTIS LAUPINAITIS,

Caixa Postal, 118
Sao Paulo, Brazil

Prenumeratos atsiteisimo ir kitais žurnalo reikalais prašoma kreiptis į jį.

TIK IKI NAUJŲ METŲ

Gaunamos beveik už pusę kainos tinkamiausios ilgems žiemos vakarams ir Kalėdų dovanoms knygos:

ŠLIUPTARNIAI. Pirmą knygą, kurioje tiek daug pasakytą apie Amerikos lietuvių gyvenimo sunkumus, vargus ir kovas dėl lietuviybės. 652 upslapiai, Jono Šliupo, "dėdės" šerno ir kun. Demskio atvaizdai, kaina tik 3 doleriai.

ŠIRDIES RUMAI. Amerikos lietuvių gyvenimo romanas, pirmas apie širdį, iliustruotas, 450 puslapių, kaina 4 doleriai.

ČIKAGOS ŠEŠELIAI. Septynios novelės, baisesnės už Upton Sinclair'io RAISTA, iliustruotos, 316 puslapių, kaina 3 doleriai.

Visos 3 knygos sykiu tik už 6 dolerius! Bet šita beprotiškai numušta kaina galios tik iki Naujų Metų. Todėl nelaukite rytojaus, bet tuoj kiškite į voką 6 dolerius ir siųskite:

Dr. Alg. Margeris, 3325 So. Halsted St., Chicago 8, Ill

Persiųntimo kaštus apmokame

DR. A. PETRIKA,

DANTŲ GYDYTOJAS

221 So. 4th St., Brooklyn, N. Y.

Sveikina pacientus ir pažįstamus **NAUJŲJŲ METŲ** proga.

Niekuomet nevėlu išsirašyti daugelio mėgiamą iliustruotą K A R I O žurnalą! Gausite ir pirmuosius šių metų numerius.

K A R Y S — tautinės, krikščioniškos dvasios sparnuotas žodis, tai visų laikų lietuvių karių gyvenimo, kovų ir darbo tikrasis veidrodis; tai mūsų tradicinis viešingos kovos organas su visais Lietuvos priešais nuo 1919 metų.

K A R Y S — visiems mūsų kariams JAV armijoje! Žūtbutinė kovos akivaizdoje — šiandien visi esame Lietuvos laisvės kariai.

*P r e n u m e r a t a (4 dol.) ar jos da-
lį kviečiame siųsti: K A R Y S, 680 Bush-
wick Ave., Brooklyn 21, N. Y.*

Planingas taupymas moka gerus dividendus

Kiekvienas žmogus turėtų atliekamus nuo pragyvenimo pinigus taupyti kas savaitę. Taupyti reikia: senatvei, vaikų mokslui, įsigijimui namo, automobilio, atostogoms, vestuvėms, krikštynoms ir kitiems reikalams. Kas turi susitaupęs pinigų, tas jaučiasi saugesnis ir laimingesnis. Pradėk taupyti šiandien.

MUTUAL FEDERAL SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION

Chartered and Supervised by the United States Government

2202 W. Cermak Rd., Chicago 8, Illinois
Tel. Virginia 7-7747

JOHN J. KAZANAUSKAS, Pres.

ALBINAS BENIULIS

ATLIEKA PERKRAUSTYMUS
ir įvairių daiktų pervežimus.

Taip pat persiunčiame į užsienį įvairaus maisto paketėlius.

Kreiptis:

2554 SO. HALSTED ST. CHICAGO, ILL.
Tel. DANube 6-3245

LIŪDESIO VALANDOJ

šaukite:

MAŽEIKA & EVANS

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

6845 So. Western Ave. Chicago, Ill.

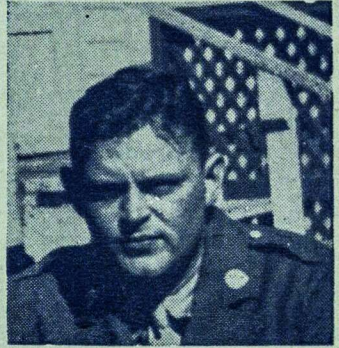
REpublic 7-8600—7-8601

Air Conditioned kopyčia :- Automobiliams vieta

Tiems, kurie gyvena kitose miesto dalyse, gausime kopyčią arčiau jūsų namų.

JONAS BUDRIKAS

Jaukus lietuviškas restoranas ir valgykla, biliardas ir stalo tenisas. Įvairūs gėrimai, šalti ir šilti užkandžiai. Tremtinių mėgstamiausia vieta. Erdvi salė įvairiems parengimams.

1442 SO. 49-TH CT., CICERO 50, ILL.
TEL. TOWNhall 3-9472

MARGUTIS

SENIAUSIAS IR GAUSIAI ILIUSTRUOTAS
LIETUVIŠKOS MINTIES ŽURNALAS

MARGUTIS įsteigtas komp. A. Vanagaičio

Prenumeratos kaina metams \$3.00

Susipažinimui siunčiamas dovanai

6755 S. Western Ave., Chicago 36, Ill.

Antanas M. Phillips

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIUS

3307 S. Litanica Ave., Chicago, Ill.

Tel. YAards 7-3401

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIUS

6812 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.

Telefonas Grovehill 6-0142

1410 SO. 50th AVE., CICERO, ILL.

Telefonas TownHall 3-2109

KOPLYČIOS VILOSE MIESTO DALYSE

ANTHONY B. PETKUS

LIETUVIŲ AUDITORIJA

Populiariausia Chicagos lietuvių parengimų ir užėigos vieta, administruojama: J. Akelio, ir J. Malioriaus. Čia yra didžioji salė koncertams - baliams ir dvi mažesnės salės susirinkimams, šeimyniniams ir kt. parengimams. Viena mažųjų svetainių naujai išdekoruota lietuviškam stiliuje dail. Vl. Vijeikio. Čia šeštadieniais ir sekmadieniais prie jaukios muzikos galima puikiai praleisti vakarus pas savuosius.

3133 SO. HALSTED ST., CHICAGO, ILL.

Telefonas: Victory 2-6172

Winter Garden Tavern, Inc.

Puikus baras, restoranas ir didelė salė susirinkimams, vestuvėms ir kitokiems sociališkiems pobūviams

SAVININKAS

VYTAUTAS BELECKAS

1883 Madison Street, Brooklyn 27, N. Y.
(Prie Forest Ave. stoties) (Ridgewood)

Tel.: EV 2-9586

VISI KVIEČIAMI ATSLANKYTI

**TURIZMO IR APDRAUDOS
BIURAS**

Plečiant ir tobulinant biznį buvo reikalinga persikelti į didesnes ir patogesnes patalpas (skersai gatvę), kad savo klientams patarnavus:

**Turizmo — Kelioinų,
Ivairiausių Apdraudos,
Nuosavybių Pirkimo ir Pardavimo,
Biznio Knygų Vedimo,
Taksų (Income Tax) Paruošimas,
Pinigų Persiuntimo ir Skolinimo,
Imigracijos ir Pilietybės,
Notarinių Dokumentų Tvirtinimo,
Vertimų ir įvairiausių kitais reikalais.**

KNYGYNAS — LAIKRASCIAI IR KNYGOS

Visuose šiuose reikaluose jums greitai ir maloniai patarnaus broliai

ALBINAS IR KAZYS TREČIOKAI

315 WALNUT STREET, NEWARK 5, N. J.
Kampas Adams St. Tel. MArket 2-4867

Patogus privažiavimas autobusu
(Autobusas Nr. 4 sustoja prie durų)

Darbo valandos: nuo 9 val. ryto iki 6 val. vak.
Sekmadieniais ir šventadieniais nuo 12 iki 1 v. dieną. Kitokiu laiku pagal atskirą susitarimą.
Ateikite ir įsitikinkite!

"LIETUVIŲ DIENOS"

Iliustruotas mėnesinis žurnalas, leidžiamas lietuvių ir anglų kalbomis, užsisakytinas visiems.

"Lietuvių Dienos" duoda kiekviename numeryje per 40 didelių, puošnių, įdomių ir aktualių nuotraukų iš viso pasaulio lietuvių gyvenimo ir veiklos.

"Lietuvių Dienų" kiekviename numeryje skaitytojas ras įdomių ir aktualių straipsnių, beletristikos ir informacinės medžiagos iš pasaulio lietuvių gyvenimo.

"Lietuvių Dienos" turi anglišką skyrių, parašai po nuotraukomis duodami abiem kalbomis, todėl šis žurnalas prieinamas ir čia gimusiems bei kitataučiams.

"Lietuvių Dienų" vienas numeris siunčiamas susipažinimui nemokamai, prisiuntus savo adresą. Metinė prenumerata 4.00 dol. Administracijos adresas: "LIETUVIŲ DIENOS", 9204 S. Broadway, Los Angeles 3, Calif.

Apsžiūrėk ir
Taupyk
Saugiai!

Standard Moka
Aukštesnį
Dividendą!

STANDARD FEDERAL
yra stipriausia taupymo įstaiga Amerikoje

TURTAS virš \$31,000,000
ATSARGOS FONDAS .. \$ 3,000,000

STANDARD FEDERAL SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

4192 Archer Avenue, Kampas Sacramento Ave.
Telefonas: VIRginia 7-1141

JUSTIN MACKIEWICH, prezidentas

Įstaigos valandos: Kasdien nuo 9-tos ryto iki
4 val. po pietų, Ketvirtadieniais
nuo 9-tos val. ryto iki
8 val. vakaro, Trečiadieniais
visai neatidaroma.

Jei nori skaniai, sociai ir pigiai pavalgyti,
užsuk į

LITHUANICA VALGYKLA

Čia rasi didelį pasirinkimą lietuviškų valgių,
pagamintų iš šviežių produktų.

Mandagus patarnavimas, žemos kainos.

Sav. PRAŠČIŪNAI

282 Union Ave., Brooklyn, N. Y.

LIETUVIŠKA VALGYKLA**PALANGA**

Kiekvienu atveju Jums atsilankius siūlo didelį
pasirinkimą lietuviškų valgių, pagamintų
prityrusių šeiminkų iš šviežių produktų.

Valgyklos adresas:

337 Union Ave., Brooklyn, N. Y.

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

yra bendruomeninis visų Kanados lietuvių
laikraštis, nežiūrint jų politinių, religinių
ir kitokių nusistatymų, todėl ypač brangina
visų lietuvių talką, nes tik tai bendromis
jėgomis galima pasiekti visiems rūpi-
mų ir brangių tikslų.

NEPR. LIETUVOS kaina metams \$4.—
7722 George St., Montreal 32, P. Q. Canada